

ZICHY MIHÁLY TRÉFÁS RAJZA, MELYET UNOKÁJÁNAK KÜLDÖTT SZENTPÉTERVÁRRÓL.

ZICHY MIHÁLY PÁRISBAN.

Bertha Sándor, Párisban élő hazánkfia s lapunknak régi, buzgó munkatársa Zichy Mihály halála alkalmából felolvasást tartott a párisi magyar egyesületben Zichy Mihály párisi tartózkodásáról a hetvenes években. Adatai annyival is érdekesebbek, mert közvetlen, személyes tapasztalatok alapján világítják meg a nagy művész életének egyik epizódját. A felolvasásból, melyet szerzője szíves volt rendelkezésünkre bocsátani, közöljük a következőket:

Midőn Zichy Mihály a hetvenes évek közepén Szent-Pétervárról Párisba tette át lakását, nem mint élvésár magánzó jött ide, bár szerencsés anyagi viszonyai ezt is megengedték volna neki. Eljöttének oka inkább az volt, hogy megkísértse hasznát venni azon hírnévnek, melyre Gautier Teofil, a nagy író és műkritikus róla irt cikkjei folytán tett szert a francia közönségnél.

Egymáshoz való viszonyukról ezeket írja Gautier Judit asszony, atyjának méltó leánya, emlékiratainak második kötetében.

«Gautier Teofil Oroszországban ismerkedett meg Zichyvel, a festővel. Zichy aztán sokszor meglátogatta, ha Párisban volt átutazóban. Arra is megkérte atyját, hogy egy kiállítás után fogadjon el néhány vízfestményét. Ebédlőnk díszítésére szolgáltak azok, hol egyéb festményeinket össze kellett szorítani, hogy ezeknek hely jusson. Három csendélet kép volt, havon elvörös állatok s két genre-jelenet. E képeket atyám először a közönségnek mutatta be s csak azután vette magához s házukban sok évig gyönyörködtették szeméit.»

A róluk szóló ismertetés így hangzik:

«A Boulevard Italien kiállítására az utóbbi időben Zichy, a Szent-Péterváron hirre kapott magyar festő több vízfestményével gazdagodott meg Nem vesztenek azok értékeiből Párisban, a francia művészet legkiválóbb termékei között sem. Zichy tehetsége alkalmazkodó és változatos, és nem zárkózik el a festészet semmi válfajától. Ha az ember Róká-ját, Farkas-át és Húz-át veszi szemügyre, azt gondolná, állat-ismeretnek mélységénél fogva, hogy speciálisan állatfestő. Lehetlen több ravaszsgót behozni egy róka fejébe. Bár már nem él s kiterülve fekszik a havon, olyan az eszes állat, mintha egy végső cselen törné a fejét. A húz arcán ellenben dühvel teljes arczintorgatás vonaglik végig, míg a farkas stoikus ábrázata a vén bűnösök esőkönyösét áruja el: a játszma el van veszve, a veszteséget irhaja árán kell megfizetnie. E három csendélet a legendáknál nagyobb tudással, csendesen és szabadon van kidolgozva.»

az ártatlan művészi kérdést a gróf úgy értelmezte, hogy Zichy nincs meglegedve udvari festői állásával, s hogy Páris emlegetésével nyomást akar gyakorolni a csárra, önző célokból. Ezt a véleményét haladéktalanul be is sugta a teljhatalmu autokratának, ki azután a legelső alkalomkor így szólította meg a festőt:

«Azt hallom, Zichy, hogy Párisba akarsz menni! Jó utat!»

E fellebbezést nem tűrő csári kijelentés után a volt udvari festő csakugyan Párisba is jött, fogalma se levén arról, hogy itt mennyire megváltozott az izlés. A festészet egészen a realiztikus irány képviselőinek hatalmába került, kik Zichy filozófiai képeivel valószínűleg csodabogárnak néztek, annál is inkább, mert Gautier Teofil már 1872 óta nem élt, s így nem volt többé lelkes védője és pártfogója.

Miután Zichy anyagi viszonyai ekkor igen kielégítőek voltak, a baj nem lett volna nagy. A ki nyílt házat tarthat Párisban, az mindig hatalmasság. Igen érzékeny levén, a magyar festő azonban nem tartotta magához méltónak az ily módon szerzett népszerűséget. Ő vagy tehetségével akart magának öt megillető állást szerezni, vagy egyszerűen feladni a küzdelmet.

Ily küzdelmek között élt Zichy akkor, midőn a párisi kölcsönösen segélyező magyar egyesület élére állt. Ennek igazgatása, fellendítése táplálékot nyújtott tevékenység után szomjuhozó lelkének, s ezzel egyszerűen el is vette tőle a további művészi küzdelem minden ingerét. Ezért kockáztattam meg fentebb azon állítást, hogy egyesületünk Zichynek ki nem mondható áldozatokba került.

Ez áldozatok annál nagyobbak voltak, mert az egyesület akkoriban a legkezdetelebb viszonyok között tartotta fenn magát. Helyisége nem volt, hanem kis kávéházak elhagyott szobáiban vonult meg. Ha nagyobb ünnepélyt akart megülni, kénytelen volt többé-kevésbé szerencsésen választott termekbe költözni át. Emlékszem, hogy az 1877-iki Szilveszter-estélyt olyan helyiségben tartottuk meg, melyhez egy konyhán keresztül juthatott csak az ember. Amde a konyhában meg a vízvezeték valami módon vízáradást idézett elő, miért is a vendégeknek deszkákon kellett a terembe hatolniuk, kitéve magukat annak az eshetőségnek, hogy a deszka helyett a bokáig érő vízbe lépnek.

De a fényes csári udvar egykori látogatója mindezzel nem törődött. Ő a magyar egyesületben csak egy darab Magyarországot látott s ezért rajta a hazaszeretet legönzelelenebb melegével csüngött. Az egyesület tagjait vendéglátó házához gyűjtötte, hol sokszor egész hajnalig is eltartottak a választmányi ülések, melyekben szó volt mindenről a legfesztelebb eszmecserékben.

Az 1878-iki világgiallítás még egyszer alkalmat nyújthatott volna Zichynek bemutatni rendkívüli festői tehetségét, a mennyiben a magyar osztályba felülvizsgálat nélkül juthatott volna be. De nagy tudással festett képét (a Pusztítás géniuszának diadalát) politikai vonatkozásainál fogva nem lehetett a nemzetközi közönség szeméi elé bocsátani.

Ez az utolsó balsiker egészen elidegenítette Páristól. Most már arra kezdett gondolni, hogy Magyarországra tér vissza. Párisi utolsó ténykedése a szegedi árvízkarosultak javára rendezett ünnepélyekben való részvételre vonatkozott. Ezek a nagy operában tartott «szegedi ünnepélyben» érték el a tetőpontjukat. Az egyesület zászlója akkor egész éjjel a tündéresen feldíszített foyer-ben jelképezte a hálás Magyarországot.

Nem sokára ezután Zichy búcsút mondott Párisnak, a hol művészi elkedvetlenülélés dacára «Erzsébet királyné Deák Ferencz koporsójának» című nagybecsű olajfestményét fejezte be és Deák Ferencz életrajzához készített egy rajzszorozatot s hová azután még nehányszor visszatért. Ilyenkor sohasem mulasztotta el a párisi magyar egyesületet meglátogatni.

Ott tartózkodása nevezetesen részlet a magyar művészet fejlődésében, mert részben ezáltal lett a hetvenes években Páris a magyar festészet gócpontja, miután itt élt a nemzet három legnagyobb festője: Munkácsy, Paál László és Zichy.

BÁLI TÖRTÉNET.

Körmölt vén Tóth Pál három napon által,
Habár vén keze egyre remegőbb,
Hogy meglepesse lányát szép ruhával
S vehessen neki cipőt, legyezőt.
Midőn a nagy este kibontja szárnyát,
Ujjongva állja körül a család —
«A legszebb lány lesz». Forgatják, csodálják,
Tűznek hajába rózsát, violát.

Tele volt a bál tündérszép leánnyal,
Vidám urak karján szálltak tova...
Tóth Mariskának nem volt ismerőse,
Bálba, szegényke nem volt még soha.
Meházódik félénken egy sarokban,
Bús sejtés a lelkére nehezül
S ott ül szegényke árván, elhagyottan,
Lehajtott fővel, búsan, egyedül.

A zene szól... tovaszállnak a párok,
Mindenütt kacaj, tréfa, nóta, ének —
Oh, ki hinné, hogy itt, egy ifju szívben
Iszonyu, nehéz csalódások égnek?
Ki látná meg azt a fájdalmas könnyet,
Mely egy lesütött szemből előtörve
Leperdül egy fehér bál ruhára
S egy ujjonnan vett, kis fehér cipőre?...

Farkas Imre.

JEGYBEN JÁRÓ LEÁNY.

Jegyben jár a leány, Nem vihet kinöketet,
A bájos hajadon, Czifra öltönyöket,
Ki maga a derű, De visz igaz szívet,
Maga a bizalom. Mely mindig hűn szeret.

Boldog, ki megnyeré,
Örök a mosolya,
Órangyal vezeti,
Nem téved meg soha.

Dalmady Győző.

MÉGIS TALENTUM KYSZLICH.

(Egy bűnügy története.)

Irta MIKSZÁTH KÁLMÁN.

Munkácsy Mihály dicsősége óta minden zugában az országnak támad egy-egy piktor genie. A mi városunkban egy Kyszlich-fiú volt ilyen: Jóska, Kyszlich Pálnak, a borügynöknek fia. Több Kyszlich is volt a városban, egy pék, egy telekkönyvi kiadó, de a borügynök volt köztük a legszájasabb, a ki sokat tartott magára s ha bemutatta magát ismeretleneknek, sohasem mulasztá el megjegyezni:

— Kyszlich Pál. Igazi Kyszlich.

Én akkor gyerek voltam és feltűnt, hogy Kyszlich Pál rendesen a mellére üt ama szakválnál, hogy ő igazi Kyszlich. Önkénytelenül éreztem, hogy az nem lehet valami tréfa dolog. Igazi Kyszlich! A hangban volt valami méltóságteljesen csengő. Meg is kérdeztem egyszer a házigazdát, a kinél kosztban voltam:

— Vannak nem igazi Kyszlichek is?

— Dehogyan vannak! — felelte mosolyogva. —

Ép úgy nincsenek, mint a hogy nincsenek a világban nem igazi cserebogarak.

— Hát akkor miért mondja?

— Mert hiú marha. A Kyszlichek kétségen kívül nemes emberek s azt akarja vele jelezni, irásbelileg pedig y betűt nem tehetvén a név végére, beszúrja egy i helyett, az első szótagnál.

A Kyszlichek különben szegény ördögök voltak; Pálnak eleinte jobban ment a dolga, de mióta a filloxera beütött, a borkereskedés csatornái és módjai teljesen megváltoztak s Kyszlich Pál elszegényedett, mert hiába volt ő igazi Kyszlich, ha a közforgalomban levő borok már nem voltak igaziak.

Szentpétervári fénykép.

ZICHY MIHÁLY A RAVATALON.

Fiát, ki otthon elvégezte az oskolákat, Münchenbe szerette volna küldeni egy-két évre, hogy magát a festészeti akadémián kiképezze, de ez most lehetetlen volt, minél fogva a várost kezdte lueskos szájjával piszkálni.

— Bizony nagy vétek egy ilyen talentumot elveszni hagyni. Mi volna az a városi tanácsnak, ha a Jóskának megszavazna két évre havonként száz forintot? Igen, ha igazi szenátorok volnának, a kik földrik észszel a művészet becsét. A kik azon a magaslaton állnának, hogy egy nagy fiat neveljenek a városnak, a kinek a szobra majdan ott álljon a főtéren a takarékpénztár épülete előtt. És az idegenek idejőjjenek megbámulni s levett kalappal mesélgessék ama dicső szenátorok neveit, a kik Kyszlich Józsefet hajdan a művészi pályára segítették... De kell is ezeknek ilyesmi! Szűkleklük kupak-tanács ez. Egész életük abból áll, hogy kártyáznak és bőfögnek.

Tényleg jól kezelte az esetet a fiatal Kyszlich. Egy cégéztáblát festett Sós Ferencz uralmának, a hentesnek s olyan oldalszalonnát rá, hogy öröm volt megnézni. Az oldalszalonnát Zombory polgármester is olyan tökéletesnek találta, hogy végre beadta a derekát és a város módos embereiből értekezletre hívott meg néhányakat, hogy döntenek el, kiküldjék-e a Kyszlich-gyereket Münchenbe s milyen modalítások mellett.

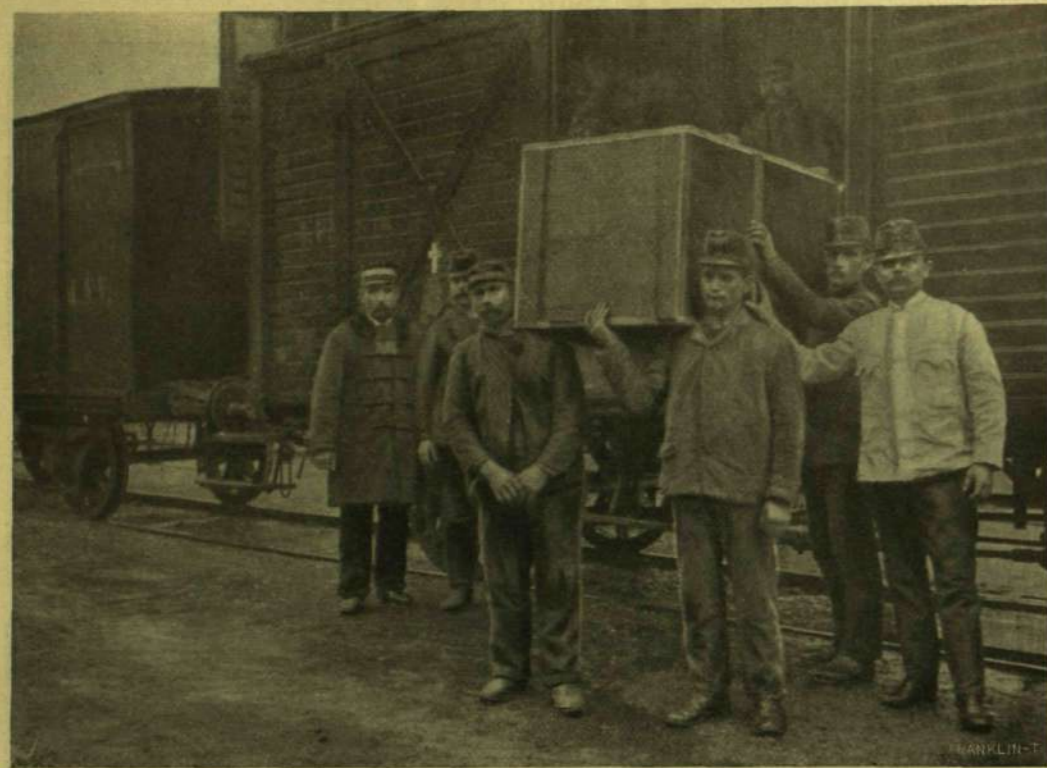
A polgármester úr ezt a lépését egyébiránt a szalonján kívül még az a körülmény is nagyban befolyásolta, hogy özvegy ember volt, több apró leánya apja, a kikhez megszerette volna nevelőül nyerni Kyszlich Pálnak a leányát, Kyszlich Annát. S hogy Anna kisasszony olyan szép teremtés volt, a minőt Rafael se tudott volna pingálni. Mivel pedig Anna kisasszony maga kérte a polgármestert, hogy az öcséséért tegyen valamit és olyan hamisítványt mosolygott rá, hogy Zombory úr (hiszen még java korában van) azonnal olyan magaslatra emelkedett a képzőművészetek istápolásában, hogy azzal velencei polgármester is lehetne.

Igy jött össze az értekezlet, melyen részt vettek Koszsehuba György takarékpénztári igazgató, báró Kirsch nyugalmazott ezredes és nagybirtokos, nagyságos Hodályi Mihály úr, a város

szeretve tisztelt országgyűlési képviselője, Markovics és Boldányi szenátorok, főtisztelendő Korcza József kanonok, dr. Szűts Emil ügyvéd, Plichta Máttyás téglagyár tulajdonos, Filtz Lőrincz nagybérlő, stb. összesen huszan.

A polgármester, elfoglalván az elnöki széket, ékes szavakban adta elő, hogy e városnak vezérferfiat mi czélból hvtá össze. Nem egyebért, mint hogy egy kedves tervét közölje az igen tisztelt jelenlevőkkel, kik nem vagyoni cenzus vagy ranglétra, hanem lelki fensőségüknél fogva lettek itt egybehvva. Terve az, hogy a városka ki- lépjen végre a homályból, ne csak arról legyen híres a jövőben, mert jó csutorákat lehet benne kapni (csinálja Perez Miklós uram a templomsoron), hanem hogy a művészek pártolásában előljár. Az ilyesmi szerzi a szimpátiákat a város iránt. A szimpátiák pedig szerzik a megélhetési forrásokat a városnak: vasúti felügyelőséget, honvédkaszárnyát, állami kertészetet s több efféle mazsolaszőlő szemeket a nemzeti háztartásból.

— Hát igen, — folytatja a polgármester, — hiszen ez az arkanum már ki volna találva. Pártolni az a művészeteket? De hol vannak azok a művészetek? Mi egyéb művészet találtatnék nálunk, mint hogy Retki mészáros egy tudja kivágni kosból a dobányzaeskót egy darabban, hogy a kosnak mind a négy lába czafrang rajta? Ezt kétségtelenül bámuljuk és méltányoljuk mindnyájan, mindazonáltal ez mégsem nevezhető művészetnek. Mert hiszen méltóztatik tudni, hogy milyen ostoba az emberiség. No de ha nincs, hát teremteni kell művészetet. S ez csak művészek által létesíthető, mint a hogy gnyapjuk a juhok bőrében lehet növeszteni. Úgy de hol veszünk juhokat, akarom mondani művészeket? S épen ez a körülmény az, a miért bátor voltam önökét összehívni, mert most egy olyan talentum kezd megmutatkozni városunkban, a ki úgy lehet világhírű lesz egy napon; ez a fiatal Kyszlich József, ki már gyerekkora óta feltűnt a festészet mezején, mint felkelő csillag. Ne szalaszszuk el ezt a szent alkalmat, uraim. Nézzék meg önök a cégéztábla szalonáját a Sós Ferencz boltján s azután itéljenek. Indítványom az volna, hogy küldjük őt ki magassabb tanulmányok czéljából Münchenbe s köte-

A KOPORSÓT TARTALMAZÓ LÁDÁT KIEMELIK A VASÚTI KOCSIBÓL.

lezzük magunkat két évi tartamra havonta öt forinttal segíteni, a mi húsz részről összeadva, száz forintot tenne ki havonként.

A meghívottak meglehetősen hűvösen fogadták az ideát s egyelőre csak abba mentek be, hogy egy albizottságot küldenek ki, mely a fiatal Kyszlich talentumának mekkoraságáról adjon véleményes jelentést.

A polgármester okos ember, tudta, hogy az embereket szerepeltetni kell, ha valaki használni akarja őket. Az albizottság állt egy elnökből és négy tagból. A takarékpénztári igazgató, Kozsehuba úr vezetése alatt Kirsch ezredes, Plichta Mátyás, Kiss Mihály és Képegy Győző (ez utóbbi alkalmasint a neve miatt) lett kiküldve.

Bekérvén Kiszlych rajzait, festményeit, vázlat-könyvét, beható szemlelet alá vették, teljes, minden kétséget kizáró meggyőződést azonban nem bírván ezekből meríteni, szükségessé vált a chef d'oeuvre, a Sós Ferenc-féle czégtábla ünnepélyes együttes megtekintése, mely a kis városka békéjét teljesen megzavarta. Az Isten-

A KOPORSÓT BESZÁLLÍTJÁK A MŰCSARNOKBA.

ért, hogy is ne? Mikor történt itt olyan esemény, mint a minő most kovályog, hogy megmozdul az egész intelligencia és egy művész akarja megajándékozni az országot?

Lázban volt mindenki. Irigyelték a kis Kyszlichet. Hát csakugyan olyan csodalelet volna az a kölyök? De akárhogy van is, mégis csak szép és lélekemelő a város uraitól egy ilyen cselekedet!

A Sós hentes-boltja előtti teren hemzsegett a sokaság, mikor híre futott, hogy a talentumbíró albizottság a festett oldal szalonnát a helyszínén fogja megbírálni. És nem is volt az közönséges látni való, mert Kozsehuba nevezetes arról, hogy nagy gyakorlati ember, a ki azt szokta mondani, ha valamit kiszámít vagy konstatál: «Az uristen tévedhet, de Kozsehuba György nem.» Most is jól kieszelte az eszközöket és módokat s a mint a takarékpénztár felől megindult az albizottság, igazán festői menetnek látszott, mert a bizottság mindenik tagja egy-egy kutyát vezetett lánczon, mintha vadászatra indulnának.

A Sós boltjához érve, Kozsehuba eleresztette

a kutyáját, mire a többiek is akképen cselekedtek. Az eleresztett kutyák zagyván keringtek a sokaság közt a bolt körül, ki lihegve, ki farkcsóválva, ki meg hegyezett fülekkel.

Kozsehuba egy vadgesztenyét hajított a czégtáblára (mert mindég vadgesztenyét hordott zsebeiben a gutaütés ellen), hogy figyelmes tegye a kutyákat; a gesztenye koppant, a kutyák oda néztek és nem törődtek semmivel.

— A kép nem jó, — szólalt meg ekkor Kozsehuba, — mert a kutyák kutyába se veszik.

— Hátha talán nem éhesek, — vélte Képegy uram.

— Tegyük ellenpróbát, — tanácsolta Kirsch ezredes.

S egyszersmind megmagyarázta az ellenpróba módját. Ezek után mindenki megfogta a kutyáját, elvezette onnan egy darabkára, az ezredes pedig ezalatt bement a boltba és megkérte Sós Péter uramat, hogy a hazafias közzél tekintetéből a boltajtó másik szárnyára akaszszon ki egy igazi oldalszalonnát.

Mire kutyáikkal együtt visszatértek a bírálók, már akkor ott lógott a külső ajtón az ártatlan hőszinében a pompás állati test. Az eleresztett kutyák pedigen felkunkorodott farkakkal,

A RAVATAL A MŰCSARNOKBAN.

ZICHY MIHÁLY TEMETÉSE. — Jelfy Gyula fényképel.

egymás hátán rohantak rá, úgy hogy bottal kellett őket Sós uramnak elkergetni, megvédendő a kellő perczben portékáját.

— Aha! — mondta a takarékpénztári igazgató. — Tisztában vagyunk a főkérdéssel.

Valóban úgy volt. Egyhangúlag jelentette az albizottság az újra összegyűlt előkelő huszaknak, hogy a Kyszlich Pál talentuma ninesen egészen beigazolvá, a czég-kép nem tökéletes és bizonyára sok kívánni valót hagy fenn, mert a kutyák nem hagyták magokat bolonddá tenni, sőt még csak emlékeztetni sem látszott őket a szalonnára.

— E szerint a gyerek nem Münchenbe való — vágott közbe Trager Imre, a gazdag vaskereskedő.

— Hogy-hogy? — kérdé gúnyosan Boldinyi szenátor.

— Mert olyan szalonnát én is festek — felelte Trager — a melyik nem hasonlít a szalonnához.

Össze-vissza való zagyva feleselés indult meg, de a polgármester lecsengette és így szól, megcsóválván a ravasz fejét:

A KOPORSÓT KIVISZIK A MŰCSARNOKBÓL.

A ZICHY GRÓFOK A TEMETÉSI MENETBEN.

itészi szem, a nevezetes gallériák ösmerete és bizonyos kombináló erő szükséges. A kutya felösmerte az igazi szalonnát és rárohant, míg ellenben önök állítása szerint fel nem ösmeret a Kyszlich képében a szalonnához való hasonlatosságot. Úgy ám, t. albizottság! Mert a Kyszlich képének ninesen szalonna szaga, a szalonnának ellenben szalonna szaga volt. Hiszen méltóztatnak tudni, hogy a kutyának a szaglási érzékében van a genialitása, míg ellenben a legeniálisabb festő se képes olyan dinnyét festeni, a melynek dinnye szaga volna. Az csak számárság, tisztelt uraim, hogy az Apelles által festett szőlőre rászállt a rigó a rajta levő szemeket csipkedni. Mese, melyet valamely író gondolt ki, Apellesnek egy kis reklámot esapva. (Igaz! Úgy van!) Mikor én Boszniában katonáskodtam, egyszer megmutattam néhány fogoly bosnyáknak a «Vasárnapi Ujság»-ban az Andrássy Gyula gróf arezképét, tudvalevőleg a bosnyák mégis sokkal intelligensebb lény a rigónál, kérdeztem tőlük, mit ábrázol ez? Figyelmesen nézték, de minthogy soha még képet nem láttak, összevissza feleltek: «Ez egy asszony!» mondá az

— Igazán nem értem az urakat. Nem tudom nevessek-e, vagy boszankodjam e véleménynyilvánításon, mely semmiképen meg nem állhat.

Kozsehuba, a vélemény előterjesztője elvörösödött és a mellét verte a jobb kezével.

— Az uristen tévedhet, de Kozsehuba György nem.

— No, no, no, sógor — csitította a polgármester — a tévedés relatív dolog. Mindnyájan tudjuk, hogy ön a legpraktikusabb emberek egyike a környéken, talán az országban és hogy sok esze van, de méltóztatassék megengedni, hogy mikor mi öt urat kiküldünk a végből, hogy azok véleményt mondjanak egy festőnek készülő ifjú munkái felett s azok a helyett öt ebnek a véleményét terjesztik be, azt mi nem akezeptálhatjuk. (Általános derűltég). Ez az egyik dolog, a mit el akartam mondani.

Kozsehuba maga is elmosolyodott s behúzta fejét a vállapoczkái közé s mint valami lyukból, onnan hallgatta, mit fog még mondani a polgármester.

— De micsoda alapon fordult a tisztelt albizottság épen a kutyákhoz, kérdem én? — folytatá a polgármester. — Hiszen a kutya nem műkritikus és nem látja a képeket. A képekhez

A MŰVÉSZ PALETTÁJÁT S ÉRDEKJELEIT VISZIK A KOPORSÓ UTÁN.

ZICHY MIHÁLY TEMETÉSE.

A KOSZORÚKAT VIVŐ KOCSIK ZICHY MIHÁLY TEMETÉSÉN.

egyik. «Ez egy ház!» szólt a másik, de egyik se találta el a valót, hogy ez egy katonatiszt, noha éppen ezt a ruházatot ösmérhették legjobban a tisztéken. (Élénk tetszés.) De vegyük tisztelt uraim, hogy föltéve meg nem engedve az ebek véleménye igaz lenne, ez akkor sem szólna a mellett, hogy Kyszlíchet föl ne karoljuk. Sőt ellenkezőleg. Hisz ha a Sós-féle cézgtábla már olyan tökéletes lenne szalonának, a minő tökéletes volt az Apelles szőlője szőlőnek, akkor már nem volna szüksége Kyszlíchnek Münchenben menni, — hiszen éppen azért küldjük oda, mert a képei még nem tökéletesek. Ott fogja a tökélyt megszerezni s az ő dicsősége lesz a mi dicsőségünk.

Ez döntött. Általános helyeslés tört ki. Még Kozsehuba is bólingatott. Csakhamar aláírták a kötelező okmányt s Kyszlích József még az ősz elején elutazott Münchenbe.

(Vége következik.)

NÁSZUTAZÓK.

Írta Bársony István.

Valahára megint itt a tavasz!

Fujdogál az enyhe déli szellő s megéleszti a rügyet; kicsalja a mező pusztá fűvét. Az ég színe kékebb s üdőbb, mint a míg a tél köde homályosította. A felhő is más az égen; kezd már neki bodrosodni, mint a nyári mennybolt bárányfelhői szoktak.

A kikeleti szelek itt kavarognak felettünk, s hozzák, kergetik az eső felhőket, a melyek hiába szürkék: nem komorak többé. Néha tán durcásak; belesivitanak fülünkbe, s megrázzák ablakunkat; de a felséges nap kifog rajtók, a mikor legjobban zsörtölődnek, akkor neveti ki erőlködésüket. S ha a nap mosolyog: ki szomorú akkor?

Szállnak az édes tavaszi illatok, a melyek oly finomak, hogy nevet se lehet nekik adni. Előtörnek a földből, a mely az újra éledő fű szenge szála közl lélekzi ki az üdőség e csudás lehelletét. A puszták magányában megindult a nagy mozgalom, a melyet a tavasz ébredése támaszt. Szokatlan hangok hallatszanak; az éjszaka rejtelmes derengése furcsa, hívó, felelgető szölamokkal gazdag. Láthatatlan vándorok jönnek-mennek.

Érkezik a sok utas délről, hazafelé. Megdobban a költöző madár szive, a leküzdhetetlen vágytól, a mely arra ösztönzi, hogy keresse fel újra a régi otthon táját, talán éppen a régi fészket. Az erdő bokrai közt izgatottan kotyog a

fekete rigó, az az állandó jó barátunk, a kit a zord tél sem riaszt el tőlünk, csak éppen hogy közelebb húzódik olyankor, ha éppen véletlenül lehet, az emberlaktá helyekhez; a tanyákhoz, falvakhoz.

A ürge fekete kobold megpillenti a farkát s meg-megsapkodja jókedvében a szárnyát. Lebukik a galyról a haraszt közé. ott moszatol, játszik, kereskedik; s egyszer csak nag ot csirregve rebben a magasba; felszáll a most még csupasz fiatal fára; onnan néz szét, onnan siet arrább; bujdosó suhanással tűnik el megint az alacsony sűrűségben. Őt sem hagyja békén a tavasz; folytonos kalandozásra, mozgásra buzdítja a nyugtalanító és nyugtalanító szellő, a mely nemcsak a madárvilágot részegíti meg, hanem a szabadságot sőt a szabadság lehelletétől ujjongva szédülő embert is.

*

A madárvonulás érdekes folyamata most van a megfigyelő előtt. A természetbúvár akár egész éjjel kint fülelhet, leskelődhet, kivált a vizek mentén, a tóságok partján, a mocsaras rétségek utvesztőjében; mindig figyelheti a jeleket, a mik beszélnek és magyaráznak neki; a melyek egyszer halkán szólnak, máskor élesen riadnak; — de így vak, úgy, mintha a másvilágról jönnének, olyan hirtelen jelentkeznek s gyorsan tovatűnnek. Mindegy! — A ki ismeri ezt a csudálatos bábeli nyelvet, az előtt nem titok: mi történik most odakint a csöndes tavaszi éjszakában, a mikor déli szelek fújnak.

*

A néma erdőben susogva bujkál a fuvalom; lefelé száll a nap, piros rózsák nyílnak az ég alján, az idres-bodros felhőzet szegélyén. Esteledik.

Bent, az erdei völgyek magányában, hamarabb száll le az alkonyat. A dombtetőről még látnók a napot, a mint szinte rohamos gyorsasággal takarózik bele felhőpalástjába. De itt már nincs más sugár, mint a mi felettünk villan át az égen, hogy a messze hegytetőket megfényesítse és glóriát vonjon följük, rövid időre.

Megjött a titkos felhőmály, a mely elnyomja lassankint a nappali élet jelenségeit, hogy felébreszse az alkonyattal éledő szépséget.

A rigók még csacsognak; de kérdészködő felkiáltásuk egyre gyérül. Némelyik már nem is a társához szól, csak úgy magában kotyog, mint a bősészédű ember, a kinek nem áll be a szája. A levegőben halk zúgással indul el valami korán eszmélő bogár, a mely már nem bírja kivárni még jobb 'dőt' s a maga számára megkezdte a tavaszt.

A szellő napközben langyosan surrant végig az erdőn; — most az alkonyat egy kicsit lehü-

tötte; — de azért tavasz van; tavasz! tavasz!... és a patak fölött, a vesszős bokrokkal borított, fiatal erdővel tetőzött domboldalon megmozdul valaki.

Egy iromba madár; egy furcsa szárnyas, a mely mostanig rejtőzve lapult volt meg a földön; de alig hogy a nap a domb mögé bújt, felemeli nagy buksi fejét; élénken tekintgel ragyogó fekete szemével; ide-oda fordul; berzenkedik; szárnya csücskét egy kicsit leereszti; rövid farkát felig legyezésre teríti szét; hosszú csőrével nekiesik a puha talajnak s elkezd kutatni rajta, — benne. — A mint lejjebb-lejjebb csúsztatja hajlékony, érzékeny csőré a földbe: elkezd körben forogni és dorombol; izgatja a föld élődjéit, a gilisztákat; — ezzel a kitanult huncutságával elősalogatja rejtekökből, a hogy a fakopáncs ecelekszi a fa rovarjaival, a mikor nagy berregést-perregést művel a sokat ígérő kérgen.

A zömöktestű, puhatollu, gyönyörű tarkázatú madár meg-megindul; arrább tötyög; új kísérletet tesz, hogy vacsorához jusson; billeg-bal-lag s oly nesztelenül oszon arább, hogy még a fülelő róka is aligha meghallaná. Végre kíváncsian pislog felfelé, mintha azt nézné: elég homályos-e már «odakint» a világ; kint a bokrok és fák fölött; a fuvalmas levegőben... Egy felhő lebbenés úszik át a csöndes völgy hajlatán; néhány szem eső perreg le belőle a bokrokra; — a hosszúcsőrű madár feljugg magában: ez éppen neki való! — Huss! csap a szárnyával s egy pillanat múlva gyors surrannással vágódik fel a sűrűségből, a mely közt jongleur-ügyességgel találja meg az utat, a nélkül, hogy szárnyával csak egy galyacska is megérintene.

Teljesen alkonyat van; s az erdei sneff vágygyl és izgallással tele indul neki szemlejtjének, a mire most a leghatalmasabb ösztön, a szerelem buzdítja.

Máskor is megteszi hajnalban s alkonyat után a sétautját az erdő fölött, a hol lakik; ez az ő tornája, mozgása, mulatsága és tanulmányi kirándulása; de ilyenkor, tavasz elején, mindehhez még a párkeresésnek s a szerelemvágy-nak az izgalma is járul. Ámbár csak vendég itt, mohón kutatja át a berkeket, a titkos vágásokat, hogy vándortúljáran minél előbb megtalálja leendő párját, melylyel az eljegyzést türelmetlenül sürgeti azután.

Korrogó, morgó hangokat hallat, mintha tűnődve duruzsolna, de éles czirpenést is kever közé, a mivel messzire küldi üzeneteit. Szállszáll, lendülő könnyed röpüléssel, de minél jobban megtöltik lényét a sejtelmes vágyak, annál nehezkesebbé válik röpülése; szinte fáradtan himbálódik a levegőben, mintha alig bírná magát odafent tartani, bagolyszerűen suhint a szárnyával s önfelédten korrog, morrog, czirpen.

Erre azután válasz jön valahonnan, s akár a «kedvest» reményli, akár vetélytárs izgatja, heves indulattal igyekszik a másik hosszúcsőrű felé, a kivel vagy vitába ered, vagy úgy szegődik mellé, mint udvarló.

A be nem avatott ember mindezt meg sem igen látja; de ha látja is, nagyon keveset ért meg belőle. Két elsuhanó, kergetőző madár, a melyik a homályban csakhamar eltűnik: ennyi az egész!... Pedig a vágó vagy vetélkedő szerelemnek a sneffszívek teljes hatalommal uralkodó apró drámai folynak le előtte.

A mikor a két hosszú csőrű közül az egyik, úgy látszik, — menekül, és nyilg orsással suhan, mialatt a másik veszekedő czirpenéssel üzi: bizonyos, hogy két gavallér közt vált vitássá a helyzet, s most vértelen párbaj folyik köztök, a gyöngébbnek «szégyen a futás de hasznos» elve alapján. Ellenben ha az egyik sneff hirtelen lelendül s mintha szél sodorta platánlevél volna, kalimpálva tűnik el a vágás valamely rejtett tisztásán, a másik pedig majdnem úgy esik le utána, mintha lelőtték volna, — ott az igaziak vannak együtt, ketten; — ott légyott van, boldog szerelmi légyott.

*

A vadász hallgatódzva áll a domboldalon egy jól fedő bokor mellett, ezen s a «kitünő sneff-váltón» lesi, hogy merről szólal meg a «várva várt».

«Kroj-kroj-kroj! czrpsz! czrpsz!»
Mintha szerbül beszélgetne valaki az erdő magányában.

AZ IFJÚSÁG MENLTE PETŐFI SZOBRÁHOZ.

MÁRCZIUS TIZENÖTÖDIKE BUDAPESTEN.

Magyarul nincsen, az bizonyos; hanem tán mégis leginkább olyan nemzetközi nyelv ez, a melyet mindenki megért, — ha egyszer csöndes tavaszi este odakint hallotta.

«Jön a sneff!...» ezt jelenti. Maga a sneff jelenti. S ez az érdes, furcsa szólam megdobogtatja a legedzettebb vadászszíveket is.

De csak ilyenkor tavasszal; a mikor a sneff «szól». Mert hangja csak most van, a mikor szerelmi dalok elzengésére kell neki a hang. Ősszel már némán húz a hullott levéllel borított avar fölött, a kopaszodó erdőn keresztül, a hol akkor már nem érdeklí más, mint az önfentartás.

Most, kora tavasszal, itt vannak, de mire megjön a virágos tavasz s a meleg verőfény: elbűcsúsznak innen.

Elmennek messzire, a magas hegyek közé, a hol nálunk kezdett nászúknak boldog házasságban van folytatása. Csak kevés maradozik el közülök; mind olyan, a kit nagyon is utólrát a mézesetek bolondos ingere s már nem bírják kivárni a nagy utazás végét. Ezek a rendes ott-hont már el nem érhetik s lent költenek, akár a síksági erdőségeken is, mint ritka kivételek.

Ilyenkor, estennet, a mikor a feketerigó is elhallgat már, meg-megjelennek erdeink fölött, mint subanó árnyak, s elmondják a szunnyadó világnak, mi minden leli őket.

S ez a minden mind benne van ebben: «Kroj-kroj-kroj! Czrpsz! Czrpsz!»

A SING-SINGI BÖRTÖN LAKÓI.

Érdekes részletek egy különös folyóiratból.

Mr. Cooper, a ki az újvilág egyik legnagyobb fogházának az igazgatóját, Mr. Addison Johnson-t meginterviewolta, érdekes dolgokat beszél el a Sing-Sing (New-York államában) börtön kriminális lapjáról, a «Star of hope»-ról (A reménység csillaga), a mely kétségkívül a legjobban szerkesztett lap a maga nevében.

A «Star of hope» — ugymond az igazgató — körülbelül öt évvel ezelőtt indult diadalmas útjára és munkatársai azok közül az int-lligens elemek közül valók, a kik New-York állam börtönfalainak őrizetére vannak bízva. Az e lapban megjelent cikkek nem írjuk nevét viselik, hanem a czelláik számaival vannak ellátva, úgy hogy még Sing-Singben is csak nagyon kevesen vannak, a kik a cikkek szerzőjének nevét megtudhatják. Még az sem valószínű, hogy magának a szerkesztőnek is tudomása volna tömördek munkatársának valódi nevérol. és ő maga is ismeretlen nagyszámu levelezői előtt. Sajnálatomra nem vagyok abban a helyzetben, hogy megmondjam azoknak a neveit, a kik a «Star of hope»-ba írnak, mert akkor bizonyára felismerne sok oly író, a kiknek munkái az Egyesült-Államok legjobb folyóirataiban is feltalálhatók.

Ez a folyóirat kitünő médiumát szolgál-

AZ IFJÚSÁG MENLTE PETŐFI SZOBRÁHOZ.

MÁRCZIUS TIZENÖTÖDIKE BUDAPESTEN.

A FÖLVONULÁS A KERESPESI-ÚTON.

A SOKASÁG A PETŐFI-TÉREN.

A SZOCCIÁLISTÁK ÜNNEPÉLYE MÁRCZIUS 18-IKÁN.

AZ IFJUSÁG ÜNNEPÉLYE A NEMZETI MUZEUMNÁL.

tekintetben szem előtt tartja lapjának célját és tárgyát, a mely a rossz utra tévedt emberek szellemi és erkölcsi javulását óhajtja előmozdítani, a nyilvánosságot megismertetni a való állapottal és erkölcsileg védekezni azzal az előítéllettel szemben, a mely egy bukott embernek megtérése elé akadályt szokott gördíteni.

Ámbátor a szerkesztőnek sok dolga akad, míg a lap a sajtó alól kikerül, mégsem foglalkoztatja két héten át, s így bő alkalma nyílik szabad idejét a műhelyekkel kapcsolatos teendőknek szentelni. A folyóirat minden gonosztevő rendelkezésére áll, tekintet nélkül arra, hogy munkatárs-e vagy sem, s egyes cikkek-ről élénk kritika fejlődik ki. Minden cikket eredetinek tekintetik és ugyanily értelemben közlik. A rajzok is eredetiek és csodálatos, hogy hány kiváló művész volt már benlakója a sing-singi börtönnek.

A «Star of hope»-ot a börtönben épült nyomdában szedik és mindennemű teendőit is a rabok végzik. New-York állam más börtöneinek lakói szintén felkeresik a sing-singi szerkesztőt cikkeikkel. Nem ritka eset, hogy a legelvetemültebb gonosztevőktől erednek a legszentimentálisabb szerelmi költemények.

ÜNNEPÉLY AZ EGYETEM-TÉREN.

KÖZÖNSÉG A NEMZETI MUZEUM ELŐTT.

MÁRCIUS TIZENÖTÖDIKE BUDAPESTEN. — Balogh fénykép.

A mint egy gonosztevő kiszabadul, megszűnik munkatárs lenni, mert csak benlakó írhat a «Star of hope» részére. Ily módon állandóan apad az ügyesebb íróknak a száma, másrészt új jövevények révén megtartja előbbi színvonalát, s mióta megindították a lapot, a szerkesztő sohasem szenvedett hiányt ügyes és érdekes közleményekben.

Az oly gonosztevők, a kik az electric-chairben (villamos szék) várják kivégeztetésüket, szintén írhatnak a «Star»-ba, és szinte feltűnő, hogy hányan veszik igénybe ezt az előjogot, bár tudatában vannak, hogy munkájuk csak haláluk után fog megjelenhetni. A villamoság által kivégezettekről nem közölnek részleteket, a mi annak tulajdonítható, hogy a halálra ítélték ép oly érdeklődéssel olvassák a lapot, mint a kevésbé szerencsétlenek s el akarják kerülni azt, hogy az olvasó előre megismerkedhessék azzal a borzalmas érzéssel, a melyen neki is túl kell esnie.

Nem áll jogomban — úgymond a fogházi igazgató — bővebb felvilágosítást adni a lapot és a rabokat illetőleg, azonban szabadságában áll a szerkesztőséget megtekinteni, a mely semmiben sem különbözik attól, a melyhez Ön szokva van.

Hivatalos lapjukon kívül más lapok olvasása is meg van a raboknak engedve, a melyek a sűrű használat folytán foszlányokká szakadoznak.

Sherlock Holmes legújabb kalandjai mély érdeklődésre találtak és az ő követhető képessége élénk vita tárgya volt azok közt, a kik hasonló bűntényeknek részesei voltak, mint azok, a melyek a népszerű Conan Doyle tollából a nyilvánosság elé kerültek. Egy bepillantás a «Star of hope» egyik számába, arról tesz tanuságot, hogy a humor még a börtön falai közt is feltalálható. Azt mondják, hogy a Sing-Singnek leghírhedtebb lakója a világ egyik legszellemesebb embere volt és képes egy nagy csoport bűntársának érdeklődését lekötöni ügyes és szórakoztató elbeszéléseivel. A «Star of hope» legkedveltebb rovata az, a melyet Auburn szerkesztő vezet, a kinek hivatalos száma 25818 és a kinek elmés kommentárjai a legnagyobb élvezetet nyújtják az összes new-yorki gonosztevőknek.

Az érdekes folyóiratnak különféle rovatai vannak; így többek közt egy orvos rab a «Fizikai fejlődés» rovatát vezeti nagy ügyességgel, van továbbá egy sakkrovat, költemények rovata stb.

Johnson igazgató állítása szerint a «Star of hope» megalapítása óta az erkölcsi javulás a gonosztevők közt valóban csodás és oly időt jól, a mikor Amerika összes börtönei a sing-singi «Star of hope»-hoz hasonló lapot fognak indítani, a mely oly sikerrel szolgálja célját.

Angolból fordította Halász Imre.

A HÉTRŐL.

Gyászos hét. Ez a hét a gyásznak volt szentelve. Hétfőn temették el Zichy Mihályt, kedden ünnepelte meg a nemzet Kossuth Lajos halálának évfordulóját. A Zichy temetése alkalmából ismét felhangzott a régi panasz, hogy a magyar nem tudja kellőleg megbecsülni a maga nagyjait. Legföljebb pompázni és hivalkodni tud velök. Megadja nekik a fényes temetést, esetleg a díszes sírkövet, hogy a külföld előtt magyar voltak nyilvánvaló legyen, de életükben keveset törődik velök, hagyja őket idegen földön bolyongani s nem gondoskodik róla, hogy itthon ne csak megélhessenek, hanem ragyoghassanak is. Régi panasz, de csak félig igaz. Azokat, a kik elszakadtak a nemzetől, a kik megszüntették a nemzeti érzéssel a közösséget, a kik egy nekünk merőben idegen felfogással teltek el odakint, a kik úgyszólván elszakadtak teljesen a nemzet-

vekre maró katasztrófa minden időkre feketére festett helye, ez a csónak gyilkos eszköz volt a kegyetlen végzet kezében, arra szánva, hogy egy egész templom-kertre való fiatal leány életének legyen az elrablója. Ez a kép a csepeli révén, a hol a mult héten — épen egy napon a courriéresi bánya-katasztrófával — olyan fájdalmas szerencsétlenség történt. A nyugalmas, széles folyam elemi földremlésének háborgásában tizenkét szegény budafoki leány fiatal életét nyelte el, a kik a Charon obulusát adták oda a promontori révésznek, hogy a csónakjába bevegye őket. Budafokra indultak az *Udiz* apó csónakján és a végzet a maga hajóján a más-világra vitte őket. Ezt a szelid kis tájat ott a csepeli parton a maga birodalmának temetőárkos határai közé kebelezte be a szerencsétlenség, de nyomot ez a tájon nem hágy. Mi a múlt emberi élet a természet örökkévalóságában? Hogy a gyilkos szélvihar elült, a Duna locsogó hul-

nagyon valószínű az az igazság, hogy Szilágyi Dezső nem volt valami kiváló műértő, se a képei, se a szobrai, de még a szönyegei se voltak valami nagyon szépek. Ez évről jól hangzik, de mennél igazabb, annál szomorúbb világsággal főd fel valamit, a minek épen ilyen alkalommal nem lehetne helye. Egy Szilágyi Dezső hagyatékáról lévén szó, ezeknek a szempontoknak csak a tizedik sorban lehet helyük, mert ha ezek lennének a döntők, mi értelme se lenne annak, hogy a ferrari egyetem múzeumában drága üveges szekrényben őrizzék az *Ariosto* minden művészi dísz és anyagérték nélkül való ormóttan fakalamárisát. Egy Szilágyi Dezső műtárgyainak megbecsülésénél nem lehet az értékmérő e tárgyak művészi becsé, hanem a vonatkozás, a melyben egy nagy emberrel voltak és a mely az emlékeztetés erejét adja nekik. De nálunk minden ilyenfajta licitáczió az az eredménye, mert végre is az állam minden

JUDIT.

AZ ELMŰLÁS.

SZENES FÜLÖP FESTMÉNYEINEK KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

től: azokat nehezen érti meg a magyar. S nem tud irántuk igazán lelkesedni, még ha másként világraszóló is a tehetségök. Így például Liszt Ferenczért soha sem tudott rajongani a nemzet nagy tömege. De hogy mennyire meg tudja a nép becsülni azokat a nagyjait, a kik megtudták nyerni a szívét: arra fényeskedő példa az a kultusz, a melylyel a magyar Kossuth nevének ma is áldozik. Az idő, mely halála óta elmúlt, nem tudta meghalványítani az ő emlékezetét. A melegség, melylyel neve eltölti a szíveket: megnagyobboldott. A hatalom, melylyel uralkodik a lelkek fölött: megizmosodott.

A csepeli rév. A «Vasárnapi Ujság» e számának illusztrációi között egy fényképfelvételt is talál az olvasó: nyugalmas és békét sugárzó képét egy kedves, szinte idillikus tájnak. «Kis lak áll a nagy Duna mentében», mellette néhány tar ágú fa, körülötte a szelid síkság, előtte a széles, nyugodt víz; csónak a parton. Az egésznek a benyomása harmónikus, szelid, olyan hely, a hová csöndet és békességet rajzol a fantázia. Pedig ez a hely egy irtózatos és szí-

lámái megint szeliden csókolják a partot és tavaszra kizöldül a fű a nagy víz mentén, nem törődve azzal: sikon nő-e vagy siron?...

Egy licitáció körül. Szilágyi Dezső ingóságait, képeit, szobrai, szönyegeit a héten elkötyavétyelték. Ha a szerint választhatnók meg a szót, a milyen áron e kiváltságos nagy ember egykori otthonának a darabjai elkelték, mondhatnók azt is, hogy elvesztegették. Talán a negyedrészre gyűlt be értők annak az összegnek, a melynyibe őket a szakértők az anyagi értékük szerint becsülték. Kevesen jelentek meg a licitáczió, ezeknek a keveseknek nagyobb részét is nem a Szilágyi Dezső emléke, hanem az árverés anyaga vitte oda és a szemük nem azt kereste, találta az eladásra került tárgyakon, a mit a Szilágyi Dezsővel való kapcsolat hozzájuk adott, hanem a mit a használat az épségükből, az érintetlenségükből elvett. Nem mint emléktárgyak adódtak el, hanem mint ócska holmi. Mentségét és magyarázatát annak, hogy ez így történt, azóta már olvasták a lapokban. Elmés ember mindenre talál magyarázatot és argumentumnak bizonyára

méltó ereklyét meg nem vehet, más ilyesmire alkalmas anyagi erővel pedig a mi társadalmunk nem rendelkezik. Ilyen erők csak a nagy, fejlett és gazdag társadalmakban vannak. Ha Angliának van egy Szilágyi Dezsője és az angol kormány nincs abban a helyzetben, hogy a hagyatékát magához váltsa, föltétlenül akad a gazdag angol társadalom nábobjai között egy, olyan tisztelője e hatalmas elmének, a ki pályázik minden erejére. Ehez azonban mi még szegények vagyunk, pénzben is és talán fogékony-ságban is. Fölbukkant ez alkalomból újra a *parlamentü muzeum* eszméje is: az ember igazán nem tudja, hogy soha rosszabbkor-e, vagy soha jobbkor? Egy parlamenti muzeum most! Ez igazán furcsán hangzik. De viszont az is igaz, hogy ha most megcsinálnák ezt a muzeumot, mindjárt tehetnének bele valami olyat, a milyen nincs a világ egyetlen ilyen muzeumában sem. Egy egész parlamentet.

Aczárkegyelme. Schmitz hadnagyot, a szabastopoli hajós-zendülés vezérét agyonlőtték az

SZENES FÜLÖP MŰTERMÉBEN.

ocsakovi várudvarban. *Kegyelemből* lőttek agyon. A minden oroszok czárjának nemes irgalmából. Mert ha a fehér czár atyai szívének szelid érzéseit meg nem mozgatja a könyörgés, a mely milliók ajkáról zengett feléje, akkor Schmidt hadnagy még rosszabbul járt volna. Egyebet ugyan akkor sem tehettek volna vele, mint hogy megölik: de nem ólommal ölték volna meg, a mi úgy látszik kitünő ajánlólevél a másvilágon, hanem kötéllel, a mi fokozott kellemetlenség. Az első ítélet így is hangzott, de ez az ítélet testében és lelkében megrázta egész Oroszországot. Súlyosnak és meg nem érdemeltnek találták. Erről a Schmidt hadnagyról ugyanis kiderült, hogy nem rendbontó, nem anarkista, hanem idealista. Amaz éjszakai *prédikátorok* közül való, a kik úgy meg tudnak tenni a mások szenvedéseivel, hogy a maguk sorsa érzésének már hely sem marad a lelkiükben. Ez a Schmidt hadnagy még csak nem is bujtogatott, csak *tanokat hirdetett* egy bekötött szemű apostol buzgóságával és odaadásával, nyilegyenes és abszolút igazságokat, a melyek valóra nem válhattak volna akkor sem, ha a forradalom diadalmaskodhatik, mert semmiféle forradalom sem produkálhat minden intézményében és minden emberében teljes tökéletességet. Schmidt nem vett részt semmiféle ostromban, semmiféle vérengzésben és kiderült az is, hogy ez a Schmidt egy beteg ember volt, az emberi tökéletesség betegje, a ki lázban él, beszél és cselekszik. Mindezeknek a kiderülése után biztosra vette az egész világ, hogy az orosz czár meg fog kegyelmezni Schmidt hadnagynak. A ki miatt annyi százezer egészséges embernek meg kellett halnia, kap az alkalmon, hogy legalább visszaadhatja az életét egy beteg embernek. És a czár kegyelmezett is. Az akasztófát átváltoztatta golyóra. A hatalmas czár kegyelmező ereje belefért egy koporsóba. Vajjon bölcs dolog volt-e elárulni most, mikor az orosz forradalom még nem halt meg, csak alszik, hogy ime ennyi az, a mi a szent czári hatalom emberségéből telik?

SZENES FÜLÖP KIÁLLÍTÁSA.

Egyre számosabban jelentkeznek nálunk is azok a külsőségek, a melyek a külföld művészeti középpontjaiban a művészeti élet elevenességének fokmérői. Nagy és kis tárlatok, aukciók, műteremlátogatások érik egymást Budapesten s e külsőségek dolgában valóban nem vagyunk mögötte egyéb művészeti középpontoknak. Hogy érték és tartalom dolgában hol állunk, az más kérdés és nem az ilyen külsőségek sokaságától függ.

Sok szónak sok az alja, kevés a magva. Ez áll a festőművészetéről is, bár viszont állhat az

ellenkezője is, hogy a sokaságban inkább akadáhat jó, még pedig több jó, mint a kevesebben. Mindenesetre bizonyos, hogy Szenes Fülöp festőművész műterem-kiállítása nem tartozik azok közé, melyeket a sokaság szempontjából ítélne meg bárki is. Szenes Fülöp régibb művészeink közül való, a ki első sorban mint arcképfestő szerepelt, bár a tárlatokon nem egyszer egyéb műfajból való munkákkal is bemutatkozott. Egy előretörő, de kivált az anyaggal való elbánásban még küzdő tehetség termékei voltak ezek a művek, a melyek figyelmet kellették festőjük képességei iránt. Azóta Szenes Fülöp egyre intenzívebben dolgozott a maga kiművelésén s még nagyobbra törekedve, hosszabb külföldi tanulmányútra indul. Előbb azonban eddigi munkásságának eredményeit, egész sor kész képet és vázlatot állított ki műtermében, egyrészt munkálkodásának bemutatására, másrészt értékesítésére.

Az intim műteremkiállítás keretében bizalmasabb közelébe férközhetünk a művészeknek, mint máskor a nagy tárlatokon. Látjuk, hogy leginkább a színezés problémái foglalkoztatják, hogy a portait-n kívül, a mely tulajdonképeni kiinduló pontja volt, foglalkoztatta őt az aktfestés nehéz feladata, hogy megpróbálkozott mindenféle anyaggal és festői feladattal. És valósággal meglepetés, hogy a figuralista Szenes a tájképben, jobban mondva tájtanulmányban adta kolorista-tehetségének legerősebb jeleit. Ebből a szempontból ez a műterem-kiállítás mindenesetre feltűnést keltett a művészetkedvelők körében, mert Szenes Fülöpöt új oldalairól mutatta be.

Az kétségtelen, hogy a különböző rajzoló és festőanyagoknak és hatásainak most már feltétlen ura. Legfeljebb itt-ott nyers még, a mikor erőteljes és briliáns akar lenni. Legyengébb oldala a formális kompozíció, a melyben művészi, tudatos alakítás helyett valami naturalista vonás az uralkodó.

Szenes Fülöp érett művész, a ki most már a tudatosság útján jár s külföldi tanulmányútján talán megtalálja az okulást, a mi még művészetéből hiányzik. Kiállítása mindenképen megérdemli az elismerést, bár az anyagi sikert megnehezíti a kiállított képek aránylagos drágasága. A magyar közönséget okosan kell szoktatni a képvásárlásra. A drágaság csak elriasztja a képkedvelésre hajló embereket.

RÉGI PESTI MOLNÁROK ÉS SÜTŐK.

A nagyvárosi élet soha nem szűnő harca az életfentartásért és a kenyérért mindig újra és újra ismétlődik a történelem korszakaiban. Csak tünetei mások, de a küzdelem, mely a fogyasztók

tók ezrei és az ő jogos érdekeikkel ellentétbe jutott termelők közt oly hosszú idő óta folyik, végső okaiban ugyanaz.

Nem lephet meg azért, ha az élelmi piac mai válságait, különösen pedig a kenyér és a sütemény-árak újabb megráglását összeköttetésbe hozzuk azokkal a jelenségekkel, a melyeknek Pest városa már a XVIII. század utolsó évtizedeiben is tanuja volt s melyek különösen a sütő- és malomipar versengésében öltöttek alakot. Akkor ugyanis az árak egyoldalú emelése nem volt oly természetes következménye a termelés megráglolásának s ezért, mikor az 1780-as években a gabona és a só árának jelentékeny drágulása tarthatatlanná tette a pékek helyzetét, utóbbiak első sorban új malmok felállításában keresték a bajok orvoslásának módját s ebben az értelemben is tettek előterjesztést Pest város hatóságához.

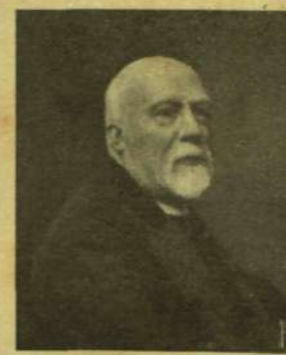
A pesti sütők akkoriban nem tudtak versenyezni a gazdagabb és jobb árúkkal rendelkező budai pékekkel. Úgynevezett «magyar», vagyis házikenyeret pedig csak nyílt vásáron volt szabad árulni; a többi sületlen, keletlen kutyvasz-ték volt. Jellemző az akkori piacra nézve, hogy mikor 1786-ban *Jeszenszky Elek* és *Sándor* bárók Pestre küldték tanulni négy fiukat s ezek egy nevelő vezetése alatt a Sebestyén-téren egy magánháznál vettek fel 200 frtért lakást és kosztot öt tál étellel; rövid idő múlva perrel kellett a szerződés felbontását sürgetniök, mert egyebek közt a piacon vett kenyér is teljesen élvezhetlen és sületlen volt.

A sütemények rosasága miatt idővel mind több s több panasz merült fel Pesten. A pékek a molnárokra, a molnárok viszont a pékekre tolták a hiba okát. A valóság pedig az volt, hogy a sütők nem maguk örlettek, hanem készen vették a lisztet ó-budai zsidóktól s ezt aztán tetszésök szerint keverték olesóbb minőségűvel. Ezért s mert ebből kifolyólag a pesti sütőknek drágaság idején sohasem volt megfelelő készletük, mint a budaiaknak, természetesen süteményeik is sok kivánni valót hagytak fenn fehérség, súly és izletesség dolgában.

Pedig Pesten akkor, az alig 20.000 lakosú városban, ideszámítva Soroksár, Haraszti, Taksony és Ó-Buda határát is, a Duna mentén nem kevesebb mint 90 malom állott, köztük két száraz-malom, a gróf *Kegelevich* és a *Paschgall*-féle. Utóbbi emléke máig is fenmaradt a főváros határán levő *Puskál*-malom nevében. Ámde a pesti sütők a maguk lisztszükségletének ötöd-részt sem örlettek ezekben a malmokban, a többi úgy vásárolták össze; úgy hogy ha a császári élelmezési hadbiztonság nem foglalkoztatta volna a malmok egy részét, azok kénytelenek lettek volna beszűntetni a munkát.

Nevezetesebb molnármestereink közül ez időben, a már említett *Paschgall* Jánoson kívül, kinek fia *Antal* 1762-ben már kancellista, később nagy befolyású városi szenátor és gazdasági referens, föl kell még említenünk az *Ybl*-család ósét, *Ybl Vilmos Jenőt*, a ki 1772-ben *Flór Lipóttal* és *Herzog Ádámmal* állott társaságba, míg *Miklós* fia már képzett kereskedő, a ki egy ideig a *Forgách*-féle gácsi posztógyárat is vezette, azután *Payer Mátyást*, kinek a promontori Csepelszigeten állott malma, továbbá *Glück Mátyást*, *Pauer Pált*, *Herbert Jánost*, *Kanczler Magdolnát*. Csupa német név, a mint hogy a malomipar is német eredetű, mint maig fenmaradt mesterszavai is tanúsítják.

Molnáraink szerencséjére a dunai hajózás nagy érdeke egyelőre megakadályozta még további malmok felállítását, a mihez pedig a pékeknek nagy kedvök lett volna, azt remélve, hogy így olesóbban kaphatják a lisztet. Pestmegye ugyan akkép akarta volna megoldani a kérdést, hogy teljes szabadság engedtessek a pékeknek az őrlésre, a malmoknak a sütésre. Hanem ez egyik félnek sem tetszett s azért létrejött az a limitáció, mely a budai mesterekkel egyetértőleg akkép szabta meg a sütemények árát, hogy az ár állandó maradván, a gabonáinak emelkedése vagy esése szerint a sütemények súlya szabályoztatott. Így például, ha a gabona pozsonyi mérője 10—14 garas, akkor a finom malm-lisztből süttött krajczáros zsemlye súlya 18½ lot, ha ellenben a gabona mérője 15—19 garasig emelkedik, akkor a krajczáros zsemlye súlya is 16 lotra csökken és így tovább, úgy hogy 60—64

Sarrien miniszterelnök.

Clemenceau (belügy.)

Bourgeois (külügy.)

Briand (közoktatás.)

Poincaré (pénzügy.)

ÚJ FRANCZIA MINISZTEREK.

krajczáros gabonaár mellett a zsemlye súlya már csak hat lot legyen.

Sokkal jobban kifizette magát régi pesti pékjeinknek valószínűleg az alkalmi sütés, pl. a pereczeké s a mindszentek-napi úgynevezett «Heilige Stritzl»-é. Utóbbi ugyan már a XVIII. század vége felé eltűnt, a mikor mind általánosabbá vált a mesterlegények közt a gazdáiktól e czímen megkövetelt ünnepi ajándékváltás. A mi a perecz-sütést illeti, ez, mint némely vidéki városban ma is szokásos, a sütők közös megállapodása értelmében esztendőnként fölváltva került sorra a mesterek közt, úgy, hogy abban az évben senki másnak nem volt joga pereczet sütni. A Pest város levéltárában található iratok tanúsága szerint a perecz-sütési jog 1768 óta így vándorolt mestertől-mesterre: 1768-ban *Koppauer Antal* volt a sor, 1769-ben *Paschgall*, 1770-ben *Ybl*, 1771-ben özevgy *Schraudonné*, 1772-ben *Wagner*, 1773-ban *Hochecker* kapta a jogot, de ugyanakkor *Werner György* is követelte magának időközben elhalt atyja jogát; 1774-ben *Koppauer Ferencz*, 1775-ben *Herzog*, 1776-ban *Rupp* részesült a nevezetes kiváltságban.

Látjuk ebből a névsorból is, hogy régi molnáraink nagy része a sütőkökből került ki. Jó szerencse, protekció, gazdag házasság, rokoni összeköttetés segítette legelőbbjé arra, hogy a dús földelmeléssel kecsesgató és nagy tekintélyű molnársággal próbálkozzék meg. S bár a látszat itt is többet mutatott a valónál, mert 1787-ben egy Pestvármegye által kiküldött bizottság hivatalosan konstatálta, hogy a helyszínen megvizsgálta 20 malom közül kilencet teljesen szűntelt munka hiányában, mégis a malom-ipar általában kedvező viszonyaira enged következtetni az is, hogy 1785-ben *Glück Mátyás* dunai malmát *Würzinger Károlynak* 2900 frtért, tehát abban az időben tekintélyes összegért adta el.

Érdekese, de ma már teljesen kiveszett alakja volt a régi Pestnek az úgynevezett «szimicsilik». A szimicsilik az a sütőmester volt, a kit különös engedély alapján a pesti görög egyház szertartásos kenyérének előállítására hatalmaztak fel. E czéla külön szerkezetű sütőkemenczét kellett felállítania, az úgynevezett «szimicsi»-t vagy «szimicsió»-t. «Szimidszi» különben török szó s apró süteményeket, pereczet, stb. jelent. 1787-ben ezzel a joggal ruházta fel a város *Malagecz Sztanót*, a ki aztán a mai szerb templommal szemben, a *Görög András* házában állított fel ilyen sütőkemenczét. A mai görögkeleti egyházban már hiába keresnők nyomát is a «szimicsilik»-nek; eltűnt az is, mint annyi más tipikus alakja a régi Pestnek. V. S.

AZ ÚJ FRANCZIA KORMÁNY.

Meglehetősen rossz időben, az egyházi javak leltározása miatti zavarok s az algezirasi értekezlet feszültsége közepett öttött ki a francia miniszterválság. Kouvier kabinetjének lemondásával Fallières mindjárt elnöksége kezdetén nehéz helyzetbe jutott, az új kormány megalakítása sok bajjal járt s hogy mégis sikerült és pedig általános melegegedésre, ezt a francziák annak bizonyítékául tekintik, hogy az új elnök megállja a helyét.

Az új miniszterium az «erős kabinetek» közé tartozik s a francia viszonyokhoz képest tartós jövőt jósolnak neki. *Sarrien*, a miniszterelnök az

igazságügyi tárczát vállalta magára, míg az ép most oly fontos külügyminiszterium élére Leon *Bourgeois* került, viharezett parlamenti ember, a ki már többször volt miniszter, hűzelnök, stb. s bár inkább politikus, mint diplomata, higgadt józanságát sok jót várnak. Világszerte ismert név az új belügyminiszter, *Clemenceau* is, első rendű publicista, heves ellenzéki ózó, nagy miniszter-bukató. Most védekeznie kell s alighanem érteni fog ehhez is. A courriéresi munkásokkal szemben a hely színén tanúsított magatartása máris sok rokonszenvet keltett iránta. Hatvanöt éves korában, politikai pályája harminczadik évében kerül először miniszteri székre. Érdekese látvány lesz a tüzes radikális hazafi, a ki annyiszor mozgatta meg a nép szenvedélyeit, a mint a kormány padjairól az ellenzék ellen fog harezolni. Egykor éles ellenfele volt Boulangernek, heves védője Dreyfusnak, sokszor vezette inkább a temperamentum, mint a higgadt belátás, de nagy népszerűsége, politikai iskolája, a sajtóval való szoros összeköttetése javára fog válni a kormányának.

A többi új miniszterek kevésbé ismeretesek hazájukon kívül. *Briand*, az új közoktatási miniszter, a szocialisták egyik legfényesebb tehetségű vezetője s az egyház és állam elválasztásáról szóló törvény készítője. *Raymond Poincaré*, a pénzügyminiszter, kiváló tudós közgazdász, szintén régi parlamenti ember, már több ízben is volt miniszter.

A COURRIÉRESI BÁNYASZERENCSETLENSÉG.

Franciaország szeme ma két hely felé fordul feszült figyelemmel: Algezirasz és Courrières felé. Amott olyan kérdésekről döntenek, melyek a háború és béke, tehát sok ezer emberélet kérdéseivé válhatnak, emitt az emberélet kérdése már nem is kérdés többé, hanem több mint ezer-kétszáz emberre s sokszorta több hozzátartozójukra nézve rettenő valóság. Ez az ezerkétszáz ember a bánya mélyén hever, a fulladástól eltortult arcczal, megszenesedett tagokkal s legnagyobb részük sohasem fog, még holtan sem, napvilágra kerülni. Ezer és egynehány asszony

sohasem fogja vizionlátni az urát, sok ezer gyermek az apját.

Az átlagos közönség-beli ember képzeletében a bányalég-robbanás fogalma alig egyéb irodalmi reminiszcenzenciánál, mi magyarok rendszert csak Jókai egyik regényéből ismerjük. Ezért szinte elvesztette ránk nézve valószzerű jellegét, csak úgy nézünk rá, mint valami regénybeli, költött dologra. Az ilyen esetek, mint a courriéresi, figyelmeztetnek aztán a dolog irózzattal teljes valóságára. Ilyenkor látjuk, hogy a természet mégsem adja ingyen kincseit, hanem koronkint óriási adót szed értük emberéletben. A Jókai *vihedlere* ép úgy egyik eszköze erre, mint a *Mont-Pelée* látványa.

S ilyenkor látjuk a bányász sorsának egész komorságát. Ő a civilizáció rabszolgája, a ki nyomorult bérért minden nap, minden órában, minden percében kockáztatja az életét a mi veltség legfőbb eszközeért, a kőszénért, a mely neki csak sovány, keserű kenyeret juttat, ellenben embertársainak elviselhetővé teszi a tél hidegét, hajtó erőt ad az oceán hajóinak, a szárazföld vasutainak, a tömérédek gyár ezernyi gépeinek, — szóval mindannak, a mi az emberi munka szintere s a minek eredménye az egész anyagi kultúra. A bánya sötéttségéből fejt ki a bányász az emberiség számára a világosságot, melyből neki magának jut a legkevesebb. Élete szakadatlan önfeláldozás, sorsa az állandó nyomor. Ő a maga szűk értelmével bizonyára nem látja munkájának óriási jelentőségét, ő csak a mindennapi kenyeret látja benne a maga és gyermekei számára. Az ember megdöbben, ha meggondolja, mily kevéssé kockáztatják az emberek életüket napról-napra, pedig az ő szempontjukból ez nem is oly igen nagy dolog: az életveszélyt megszokták, elfásultak iránta, az a falatka kenyér pedig nagyon sok nekik: mindenük. És elvégre is, így éltek apáik, így fognak élni fiak is, — nekik ez az élet rendje.

Egy oly rettenő katasztrófa, mint a courriéresi, sorsuknak öntudatára juttatja őket is. Egyszerű lelkükben, ha homályosan is, fölkel a sejtelve annak, hogy az életük keserűség, a haláluk bizonyos s fölháborog e miatti elégtelenségük is. A francia bányavidékeken a courriéresi eset hatása alatt kiütött sztrájk ennek a

A WESZTFÁLLAI NÉMET BÁNYÁSZOK MENTŐ-OSAPATA MENTŐ-ESZKÖZEIVEL.

A MÉRICOURTI BÁNYA, A HOL A ROBBANÁS TÖRTÉNT.

MENTŐK LESZÁLLÁSA A BÁNYÁBA.

hirtelen öntudatra kelésnek a következménye. Talán majd kieszközölnék valami csekély bér-emelést — s a sorsuk marad, a milyen volt.

De van ebben a rémes esetben vigasztaló és fölemelő is. A szerencsétlenségben egymásra talál ember és ember. A francia bányászok gyászos pusztulásának híre a Rajnán túlról elindult egy kis csapat. Nyugodt, fegyvelmezett kemény arcvonású, bánya-levegőtől sápadt emberek, a francoziáknak idegen, de emlékezetes nyelven beszélnek. Ez a nyelv hangzott már francia földön, a Moltke katonáinak ajkáról s akkor rémületet és pusztulást jelentett. Most pedig a felebaráti szeretetet jelenti, a bajtársi összetartozást, a nemzeteket elidegenítő válaszfalak ledőlését a gyász napjaiban. A vesztfáliai bányászok jól szervezett és betanított mentő-csapatát a francia bajtársak segítségére.

És a míg Algézírásban sima nyelvű, finoman bókoló diplomaták igyekeznek elsimítani a két nagy nemzet ellentéteit, talán szavuk nyomatókál olykor a kardjukat is megcsörgetik: a kérges tenyerű, egyszerű munkások kis csapata a maga mentő-készségeivel, szigorú fegyvelmezetségével szimbolikusan mutatja meg a béke útját. Csak aztán el is indulnának ezen az úton!

A courriéresi bányaszerencsétlenség részleteit ismeri már az olvasó a napilapok tudósításai-ból, a hely színéről kapott fölvételek után készült képeink kiegészítik azt a fogalmat, melyet a lapok adataiból szerzett s a maga egész borzalmaságában mutatják be az eddig előfordult hasonló szerencsétlenségek legnagyobbikát.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Zemplén vármegye. A «Magyarország vármegyéi és városai» című vállalat legújabb — immár tízedik — kötetében Zemplén vármegyét ismerteti terjedelmes monografiában. Zemplén vármegye történeti múlt s jelenkori élet dolgában a legérdekesebb

vármegyék egyike. A Rákócziak vármegyéje volt hajdan s a sárospataki kollégium révén a magyar művelődés egyik fő erőssége. Ujabbkori történetünknek egész sereg elsőrendű nevezetességű alakja került ki Zemplénből: Kazinczy, a kinek működése egy időre a magyar irodalom valóságos gyújtópontjává tette a kis Széphalom községet, Kossuth, a ki a zempléni megyegyűléseken próbálta ki először szónoki tehetségét, a két Andrássy Gyula, a kik itt szökték ősi birtokaikon kipihenni a közpálya fáradalmait. Tokaj bora világszerte hírdeti a zempléni Hegyalja dicsőségét. A mai kor politikai harcaiban is az első sorban áll ez a vegyes nyelvű, de tiszta magyar érzésű vármegye. Mindezek közül egy is elegendő arra, hogy nevezetessé tegyen egy vármegyét. Egy Zemplénről szóló monografia tehát minden esetre érdekes kell hogy legyen s ez az érdekeség megvan a most megjelent vastkos kötetnek is. Érdekesége ezenfelül az a 14 lapra terjedő előszó is, a melyet gróf Andrássy Gyula írt előbe s a mely magában véve is ritka magvas történet-politikai tanulmány, nagy vonásokkal kitűnő képet rajzol a Felvidék szerepéről a magyar történetben s Zemplén helyzetéről. A monografia az előző kötetből ismert beosztás szerint veszi sorra a vármegye természeti viszonyait, községeit, néprajzát, gazdaságát, művelődését, egyéb mindenféle állapotait, jelenét és múltját. A szöveget igen sok, részben színes kép illusztrálja.

Női szívek. Tízennegy elbeszélést foglalta együtvé egy kötetbe M. Hrabovszky Julia, mind csupa olyan dolgot, melyek első sorban a női közönség érdeklődésére számítanak. Ezt pedig bizonyára föl is fogják kelteni, mert ép azok a tulajdonságok vannak meg bennük, melyek a női szívekhez szólnak: változatos, jól kikerekített mesék, rokonszenves alakok, egy kis romantika és érzelmesség, harmonikus, megnyugtató életfelfogás, tiszta légtér. Nem nyugtalanítanak ezek az elbeszélések a hagyományos élet-formák felforgatásával, semmi forradalmi elem nincs bennük, nem zavarják az olvasó lelki békéjét új erkölcsi problémák felvetésével. Az író nő nem akar egyebet, mint érdekes dolgokat érdekes elbeszélési s ezt a maga egyszerű, asszonyosan pongyola stílusában teszi. Lelki életet élnek az ő emberei is, de az író nő sokat bajlódik ennek

részletrajzával, egy-két nagy vonással állítja elének épen azt, a mi az illető alak sorsának megértésére szükséges. A szigorú irodalmi szempont szerint talán túlságos könnyűséget is lehetne a szemére vetni ebben a tekintetben, az olvasó közönség azonban nem veszi ezt hibának, neki a földolgozó, hogy néhány órát kellemesen eltölthessen az író nő érdekes csevegésének hallgatásával. Erre pedig Hrabovszky Julia könyve tagadhatatlanul alkalmas.

Költemények. W. Farkas József neve, a melyet most egy igénytelen formájú versköteten olvasunk, ismeretlen eddig az irodalomban s a versekből egyelőre még nem lehet biztosan megítélni, ismeretessé lesz-e valaha. Egy fiatal, idealizmussal tele lélek egyszerű hangú vallomásaival e versek, túlnyomó bennük a szerelem, de van köztük hazafias és vallásos tárgyú is egy sereg. Egyenes, derűt, kissé naívan ábrándozó a versek hangja, a hol bánatról panasz-kodik, ott se féljük a költő testi-lelki épségét. A falu, a mező, a vadvirágos rét a kedves motívumai, innen veszi képeit, ide vágyik vissza a városi élet zajából. Semmi sincs tőle távolabb, mint a világelforgató ifjú nagyvilág, szerényen, szinte bátortalanul kér meghallgatástát mondani valóinak. A kötetből sokkal rokonszenvesebb képet kapunk a szerző egyéniségéről, mint költészetéről. Látjuk, hogy egyenes lelkű, tiszta gondolkodású fiatalember, lelkében élő valóságok a hazafias, a vallás, az ember-szeretet nagy eszményei, — de költői vénája kissé sekélynek, hangkőre szűknek látszik. Lehet, hogy idővel meg fog izmosodni, egyénibb, erőteljesebb lesz, az életet jobban megismeri és mélyebb hatásokat merít belőle. A formaérzék s a csinos, magyaros jól pergő nyelve máris megvan hozzá.

Senova. Egy szemmel láthatólag nagyon fiatal ember, Ambrus (Beck) Tibor hat énekes költői elbeszélést adott ki ez alatt a cím alatt. Az ember valami olasz dologra gondolna a címéből, pedig az elbeszélés tárgya magyar, a török hódoltság idejéből van véve. Egy török basa gyöngéd, szép leányának tragédiája van benne elmondva. A leány egy hős magyar leventét szeret, a kit bővsz apja ezért megölet, mire ő követve a «Tetemrehívás» Abigél-jének példáját, megőrül. Sok mondani való nincs a kis munkáról, alig van benne egyéb, mint diákori rominiszcezenzia, irodalomtörténeti és poétikai órák

A FRANCZIA KORMÁNY KOSZORUJA AZ ÁLDOZATOK TEMETÉSÉN.

AZ ÁLDOZATOK TEMETÉSE.

A COURRIÉRESI BÁNYASZERENCSETLENSÉG.

A CSEPELI RÉV, MELYNK CSÓNAKJA A BUDAFOKI MUNKÁSLÁNYOKKAL FÖLBORULT.

hatása, sokszor a naivitásig menő szentimentalizmussal fölhívta. Az ilyen verses iskolai penzumoknál jobban szeretjük az ifjú bátor forrongást, mely ha még oly zavaros is, legalább az egyéniségre való törekvés nyilvánul benne.

A kaszárnya nótái. A kiket a magyar katonaélet bensőbb vonatkozásai érdekelnek, érdeklődéssel fogják lapozgatni Molnár Jenő ily című füzetét, melyben összegyűjtötte azokat a nóta-szövegeket, melyeket a magyar katonák szoktak énekelgetni különféle, többé-kevésbé ismert dallamokra. A magyar népköltészet egy egészen sajátoságos válfajából valók ezek a nóták, melyek tipikus formákban szövegezték meg a magyar katona örömeit, bánatát, katona-önérzetét, haza-vágyódását, szerelmét. Molnár Jenő sok fáradozással gyűjtötte össze az anyagot, sokat — kellenél is többet — simított az egyes dalokon s ha összeállításuk teljesnek nem mondható is, meglehetősen gazdag anyagot ad az olvasó kezébe.

Ipartörténeti vázlatok. Gelléri Mór, kinek általánosan ismert, becses ipari és közgazdasági irodalmi munkásság áll a háta mögött, egy testes kötetben összefoglalta az ipartörténet és ipari politika körébe vágó kisebb dolgozatait, hírlapi cikkeit. A kötet több mint 760 lapra terjed s egész sereg közlemény van benne aktualitásokról, a házi-ipar, kis- és nagyipar, mezőgazdaság, szociálpolitika, kiállítási ügyek teréről s nagy számú élet és jellemrajz az ipar terén a közelmúltban nagyobb szerepet játszott férfiakkól.

Bánffy Dénes csókja. Vannak a történelemnek eseményei és alakjai, melyek szinte kész tárgyat kínálnak drámaírói feldolgozásra. Az akadémiai pályázatok bírálói untig ismerhetik ezeket, mert a kezdő vagy hivatalan drámacsinálók évről-évre megpróbálkoznak velük, a siker leghalványabb árnya nélkül. Igazi író nem igen mer aztán az ilyen kompromittált tárgyhöz nyúlni, — különben sincs szüksége készen kapott témára. Ezek közé tartozik Bánffy Dénes tragikus története is, melyet egy eddig teljesen ismeretlen szerző, Erdélyi Géza dolgozott fel verses drámává. Ha eddig ismeretlen volt, ezután is az fog maradni, legalább a drámája révén, a mely szinte az olvashatatlanságig lapos, száraz nyelven, lehetetlen verseléssel van írva; a ki két lapot elolvass belőle, teljesen megelégti azt a minden lendület nélküli döcögést, melylyel a csel-szöveg Telesi Mihály Beldi Pállal beszélget.

Rajzok. W. Földes Anna ily című kis kötetében kilenc elbeszélést találunk. Erdemes volt elolvasni a könyvet, mert tehetséges írónőt ismertünk meg

belőle, a ki még tapogatózik ugyan, néha botlik is, meséit jobban tudja elgondolni, mint megkomponálni, de jó szeme van az élet jelenségeinek felismerésére, egy-egy lelki állapotba érdekesen bele tud világítani s írni is tud. Többnyire a székely életből veszi tárgyait, melyet igen jól ismer és szeret s mely iránt érdeket és rokonszenvet tud kelteni az olvasóban is. Még sokat kell tanulnia, hogy igazi író lehessen belőle, de reméljük, fogunk még találkozni nevével jobb dolgok alatt is.

Báró Nyáry Albert, kinek nevét lapunkból is ismeri az olvasó, «Női szívek» cím alatt szándékosan kiadni egy kötet elbeszélést. A díszes, album-szerű alakban a Franklin-társulatnál megjelenendő könyv előfizetési ára (12 korona), a szerző nevére az országháza küldendő.

Az izraelita magyar irodalmi társulat évkönyve, mint az eddigiek is, Bánóczy József szerkesztésében, változatos tartalommal jelent meg. Szépirodalmi, történeti közlemények, versek, útleírások váltakoznak benne, szerzőik közt sok jó nevű író szerepel. A végén társulati ügyekről szóló iratok s izraelita naptár fejezi be a kötetet.

Új könyvek. Női szívek; elbeszélések, írta M. Hrabovszky Julia. Budapest, Szent István-társulat (Családi Regénytár). Ára egy korona.

Költemények; írta W. Farkas József. Losoncz. Ára két korona.

Zemplén vármegye monografiája; a «Magyarország vármegyéi és városai» állandó munkatársai központi bizottságának felügyelete alatt írták a zemplénvármegyei helyi munkatársak. Budapest, a «Magyarország vármegyéi és városai» kiadóhivatala (VII. ker. Almásy-tér 2.). Ára köve 16 korona.

A kaszárnya nótái; összeállította és átdolgozta Molnár Jenő. Budapest, Globus műintézet. Ára két korona.

Predikációk; médiumi úton írta és gyűjtötte Mayerhoffer Gottfried Fordítás németből. Budapest, Kókai Lajos könyvkereskedése. Ára két korona.

W. Földes Anna; Rajzok. Kolozsvár, Gombos Ferencz könyvsajtója. Ára két korona.

Ipartörténeti vázlatok. Téglák és kavicsok; írta Gelléri Mór. Budapest, Singer és Wolfner kiadása. Ára 12 korona.

Ambrus (Beck) Tibor; Senova, költői elbeszélés. Budapest, Benkő Gyula Grill-féle könyvkereskedése. Ára 2 korona.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: GAUSE HENRIK nyug. m. kir. adótáros 64-ik évében Vácson. — ID. TORÓK ANTAL nagykereskedő, Csikmege törvényhatóságának tagja, a gyergyótölgyesi r. kath. egyházközség főgondnoka 67 éves korában Gyertyótölgyesen. — FARKASDI SZABÓ LAJOS, a Szénásy Gyula-czég üzletvezetője 53 éves korában Budapesten. — PÁSZTONY LAJOS, budapesti gyógyszerész, 91 éves korában. — VADAI VADAY KÁROLY ügyvéd, 76 éves korában. — DOBOS JÁNOS, főgimn. VII. oszt. tanuló, 20 éves korában Nagykőrösön. — ZALÁR ISTVÁN dr., Bácsbódogy vármegyei t. főorvos, Bácsborsádön. — RIECK ROMÁN, uradalmi főerdész, Hohenlohe herceg fővadásza és Zalavármegye törvényhatóság bizottsági tagja, 43 éves korában Lendvafalun. — NEMES PÉTER, brassói közjegyző. — GERÉB LIPÓT nyug. kir. járásbíró, 64 éves korában Máramarosszigetén. — SCHAK MÓN tekintélyes nyír-egyházi polgár 90 éves korában. — SIGMUND A. GOSTON nyug. főgimnáziumi tanár Brassóban 50 éves korában. — Benedekfalvi KISZELYI ISTVÁN, Beszterce-Nászod vármegye tiszteletbeli szolgabírája 23 éves korában. — GÖMÖNY VIKTOR, Borsod vármegye t. szolgabírája, az ismert urlovás 27 éves korában Budapesten. — Bolgárfalvi SEBEST BÉLA m. kir. máv. főmérnök, 55 éves korában Nagyváradon. — Kóhalmi HORVÁTH GEZA aljárásbíró, 35 éves korában Salgótarjánban. — ONTH JÓZSEF t. kanonok, újszentannai plébános, a csanádi egyházmegye neoztorja 90 éves korában. — BAUSZ THEODOR JÓZSEF, Szent Benedek-rendi áldozópap, okleveles tanár 36 éves korában Sárvárott. — UNSZINTI MÁTYÁS, volt csetneki gyógyszerész 95 éves korában Csetneken. — TEJFALUSSY JENŐ, Nyitra megye nyugdíjazott pénztárosa, 54 éves korában Verbőn. — HAUBER ALAJOS vendéglős, az erzsébetfalvai takarékpénztár pénztár. sa, 61 éves korában Erzsébetfalván. — HAHNENKAMP REZSŐ, nyug. felső kereskedelmi iskolai igazgató 59 éves korában Sopronban. — WINKLE KÁROLY, az újvidéki takarékpénztár felügyelő-bizottságának tagja, Újvidéken. — PÁRIZSÓ GYULA, a «Vadász és Versenylap» munkatársa, Budapest. — STARK JAKAB magánzó, 69 éves korában. — ANTAL JÁNOS győri egyházmegyei áldozópap, a nagy-szebeni császári és királyi hadapródiskola paptanára és tábori lelkésze, 31 éves korában Nagyszebenben. — WEIDLINGER ZSIGMOND, az Általános Fogyasztási szövetséget igazgatója, 51 éves korában. — IGAZ KÁROLY ügyvéd, 82 éves korában Békésen. — TORÓK ZOLTÁN ismert nevű egyházi író, 41 éves korában Békésen. — EIZLER JÁNOS nagykereskedő,

Pécs szab. kir. város törvényhatósági bizottsági tagja, 98 éves korában. — SZENKOVITS MIKLÓS 48-as honvédtiszt, magánzó, 83 éves korában.

Özv. Sebők RUDOLFÉ Budapest 70 éves korában. Sebők Zsigmond és Sebők Gyula hírlapíró-társaink édesanyjukat gyászolják az elhunytban. — Özv. HOLLÁN ERNŐKÉ szül. békési Békassy Antónia, néhai Hollán Ernő honvédtábornagy özvegye, Pápa, életének 75. évében. — Özv. vécei VÉCSEY ISTVÁNNÉ, szül. borbély Gyertyánffy Eleonora, 72 éves korában Nagybeeskereken. — Özv. HAUPTMANN VENCZELNÉ, szül. Novák Magdolna 87 éves korában Szekesfehérváron. — Özv. BÖTTNER RÓBERTNÉ, szül. Mórász Anna, 64 éves korában Esztergomban. — Özv. Bozók Jánosné, szül. Honig Mária, néhai Bozók János állami főreáliskolai igazgató özvegye 67 éves korában Budapest. — SZLOVÁK PÁLNÉ, nagyalásnyi Paal Mariska, 47 éves korában. — Fiafalvi NERGES GÁBORNÉ, szül. Borbély Gizella Marosvásárhelyen, életének 33-ik évében. — Özv. HOLDAMPF ALBERTNÉ, szül. Halász Aloizia, Dorongon 76 esztendőskorában. — UJLAKY MARGIT, Ujlaky József kir. kinostári főgyógyász 23 éves leánya Máramarosszigeten. — VASVARI FERENCZÉ született Hirschkovits Anna, 52 éves korában Budapest. — REHÁK JÓZSEFNÉ szül. Frank Erzsébet, életének 46-ik évében Budapest.

EGYVELEG.

* Zichy Mihály «Messiás» és «Luther Wartburgban» című műveinek sokszorosítási jogát Petrik Géza kiadó szerezte meg, a ki legközelebb forgalomba akarja hozni e képek reprodukcióit.

* A világ legnagyobb gombostű-gyárában, Birminghamban minden munkanapon 37 millió gombostű készül. A többi ottani gyárak naponta 19 millió tűt szállítanak. Európa lakosságát 250 millióra számítva, minden negyedik embernek naponta egy-egy gombostűt kellene elvesztenie, hogy a napi gyártmány elfogyjon.

* Oroszországban minden papnak egyszer meg kell nősi. Ha felesége meg talál hálni, az egyház törvénye szerint a papnak élete többi napjait zárásban kellene eltöltenie. A papok fiait kötelesek atyjuk példájára szintén papokká lenni.

* Egy Schiffer Miksa nevű porosz ember, ki az egész világot kerékpáron bejárta, most tért vissza Berlinbe. 1898-ban utra kelve, bejárta Németországot, Hollandiát, Angliát, Skóciát, Irhont, az Egye-

sült-Államokat, Japán, Khina nyugati tartományait, Ausztráliát, Indiát, Perzsiát, Kis-Ázsiát, a Balkán államokat és Ausztriát. Az egész utazás 44 ezer angol mérföldet tett ki, mely idő alatt Schiffer hat kerékpárt használt el. Egy kerékpárt Curzon lordtól, India alkirálytól kapott ajándékba.

* Ausztriában tíz év felforgása alatt 800 halálra ítélt gyilkos közül csak 23-at végeztek ki.

* Rouvier, volt francia miniszterelnök ezélt tizenöt évvel egy párisi fűszer nagykereskedő üzletében, mint könyvelő volt alkalmazva.

T. olvasóinknak b. figyelmébe ajánljuk hazánk egyik legnagyobb és legtekintélyesebb kereskedelmi cégének a Brázy Kálmán cégnek hirdetésit. Köztudomású, hogy a Brázy-sósorszesz szappan egészségügyi és kozmetikai szempontból felülmúlhatatlan, a Brázy-féle Kölni-víz jobb minden más kölni-víz néven ismert piperecikknél, a Brázy sósorszesz pedig egész Európában elismert nélkülözhetetlen háziész.

Szerkesztői üzenetek.

Tavasz közeleg. Nem így kell a természet változatainak képeit a hazafüti érzések összekötni, — hogy hogyan, azt szépen láthatja Szabolcskának legutóbbi számunkban közölt verséből.

A falu árva. Ki látott valaha olyan «falu árva-ját», a ki épkézláb legény léte re lanttal a kezében jár, eltartja magát a néppel, dallal fizet érte s mikor a leányt, a kit szeret s a ki viszontszereti, meglátja, holtan rogy össze? Az ilyen dolgoknak nincs semmi értelme. A zsugori rajzában pedig csak a külsőségek meglehetősen érdektelen felsorolásáig jut el, nem tud róla semmi olyat mondani, a mit érdemes elolvasni.

Dal egy imakönyvről. Vizsontlátás. Van bennük egy s más, a mi poétai érzékre vall, egy-egy jó ötlelet, ügyes fordulat, sőt közvetlenség is. Arra azonban, hogy közöljük, mégis csak jelentéktelen dolgok.

Eta. Nem, ez nem üti meg a közölhetőség mértékét. Csupa bombaszt, olyan, mint a felpuffadt hólyag, a mely száll a levegőben s a mikor szétpukkan, akkor látni, hogy nem volt benne semmi.

Az élet. Meglehetősen utszéli a filozofálása s meglehetősen szárazon is van versekbe foglalva.

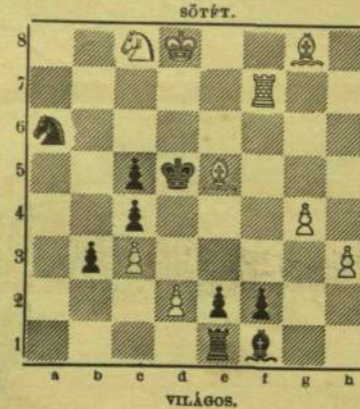
Március 15-ikére. Elrejttem. Az első nem sokat ért, a másodikban van legalább egy kis kereskedés a belső formában, a mi hangulatosá teszi.

A kúria. Katalin kisasszony. Mintha ugyanaz a kéz írta volna mind a kettőt: egyformák a hibáik s a jó oldalaik is. A nyelvükben nincs szín és lendület, sokkal jobban vannak elgondolva, mint megírva. G. L. Piliscsaba. Az elbeszélés jönni fog.

Nem közölhetők továbbá: Röpülj, röpülj fecskemadár. — Este van már. — A magyar vezényszó. — Az elátkozott ország. — Egy régi udvarház epizódjai.

SAKKJÁTÉK.

2476 számú feladvány. Merényi Lajostól, Budapest.

Világos indul és a harmadik lépésre mattot ad.

KÉPTALÁNY.

A 9-ik számban megjelent képtalány megfejtése: Erény legyen lelkednek vezetője.

Felelős szerkesztő: Hoitsy Pál.

Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Reáltanoda-u. 5. Kiadóhivatal Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Vértessécsé Sósorszesz Minden házban szükséges.

Magyar szárazlemez és síkfilm gyártmányok.

Adria általános és színérzékeny szárazlemez és síkfilmek.

Tátra szárazlemez.

Adria előhívó, Adria színező-rögítő fürdő.

Kaphatók a fotóüzletekben.

Árjegyzéket és mintát készséggel küld a gyár: Csász. és kir. udv. szállító

RIGLER JÓZSEF EDE papírneműgyár r. t.

FOTOIPARI OSZTÁLYA. BUDAPEST,

Rózsa-utca 55. sz. Erzsébet-tér 19. sz.

Raktárak:

Berlin, Konstantinápoly, München, Rustuk, Wien.

PILULES ORIENTALES

(KELETI PILULÁK).

Szépség, a nyak szilárdsága, fejlesztés, a kebel helyreállítása, a kebel dúsága.

Kezelése egyetlen a maga nemében és orvosi tekintélyektől elismert. Az egészségnek semmiképpen ártalmas. Ötven éves siker. Ezernyi elismerőlevél. Világhírű.

Egy üveg használati utasítással 6.45 K. utánvétellel 6.75 K.

Előzetes bérmentes szétküldés.

J. RATÉ, gyógyszerész, 5, Passage-Vendôme, Paris. — Tessék címezni: Török J., gyógyszerész, Budapest, Király-u. 12., Pasterhof Richard, gyógyszerész Bécs, Singerstrasse 15., Fr. Vitek & Co. prága II., Wassergasse 19., vagy bármely előkelőbb gyógyszerárba.

Selyem a divat!

Kérjen mintát tavaszi és nyári újdonságainkból ruhák- és blonsokra: Habutai, Pompadour, Chiné, Rayé, Voile, Shantung, St-Galli himzés, Mousseline 120 cm. széles, méterenként 1 K 20 fill.-től feljebb fekete, fehér, egyszínű és színesben. É Mi csak jótállással részeskedett selyemszövetet adunk el díjfélt magánfeleknek, vám- és portamentesen a lakásba szállítva. SCHWEIZER & Co., Luzern U/32. (Svájc.) Selyemszövet-kivitel. Kir. udv. szállító.

RÉVE D'OSSIAN
PARFUM FÉMININ
LÉGRAND
11, Place de la Madeleine
PARIS

LOTION-SZAPPAN-KIVONAT
RIZSPOR.
Kapható minden nagyobb cégnél.

FELPERCZ
ANTIDOL
KAPHATÓ MINDEN GYÓGYSZERTÁRBAN!

Az asztalosok szövetkezeti Butorosarnoka. A budapesti asztalos-ipartestület védnöksége alatt álló

Butorcsarnok

és hitelszövetkezet, mint az országos központi hitelszövetkezet tagja, felhívja a nagyérdemű butorvásárló közönség figyelmét a

VIII., József-körut 28. szám,

Békkocsis-utca sarok, valamint

IV., Belváros, Ferencziak-tere 1. sz. a.

királyi bérpalotában dasan felszerelt mólón és stilszerű lakberendezéseinek megtekintésére, a melyek jutányos áron jótállás mellett adtnak el

A Butorcsarnok szövetkezet

kizárólag csak budapesti képesített asztalos- és karpitos mesterek dolgoznak, ugy Budapest környékén készített, vagy bécsi silány árú eladásával nem foglalkozik.

Megrendeléshez tervezetet és költségvetést kívánatra készítünk. 11308 Minden egyes butorcsarnok bizottság által felülbíráva.

Férföltönyt

divatos szabással, gyapjúszövetből készült mérték után (nem kivételben) 25 kor.-ért LICHTMANN SÁNDOR szabómester, 11090 Budapest, Rottenbiller-u. 4B L. emelet. Vidékre minták bérmentve.

Már 25 éve,

hogy a continens legelső orvosi szaktekin-télyei a Bór- és Lithiumban gazdag, vasmentes

SALVATOR

ásványvizet

vese- és húgyhólyagbántalmaknál, húgydara, vizeleti nehézségeknél, továbbá rheuma-, köszvény- és cukorbetegségeknek, valamint a légző- és emésztőszervek hurutainál kitűnő sikerrel rendelik.

Húgyhajtó hatása. Könnyen emészthető. Vasmentes. Teljesen tiszta.

Elsőrendű gyógyvizet és diätetikus ital

különösen oly egyéneknek ajánlva, a kik ülő életmódjuk folytán aranyeres bántalmakban, hasi pozsga-, máj- és veseizgalmi tünetekben, vagy húgysavas vesehomok és vesekövek képződésében szenvednek.

Forrásleírások és orvosi bizonyítványok, valamint elismerő nyilatkozatok betegek köréből díjmentesen állanak rendelkezésre.

„SALVATOR“ kapható minden ásványvizkereskedőnél vagy

SCHULTES ÁGOST

Szinye-Lipóczi Salvatorforrás-vállalatnál Budapest, V., Rudolf-rakpart 8.

Rózsafák
Kétszesek, erős koronával, teljesen hibátlanok...

SCHICHT-szappan

(„Szarvas“ vagy „Kulcs“-szappan).

Legjobb, legkiadósabb s azért a legolcsóbb szappan. Ment mindennemű káros alkatrészeketől.

Mindenütt kapható.

A vásárlásnál különösen ügyeljünk arra, hogy minden darab szappan (Schicht) névvel és a „Szarvas“ vagy a „Kulcs“ védjeggyel legyen ellátva.

MAGYAR JELZÁLOG-HITELBANK.

Hirdetmény.

A Magyar Jelzalog-Hitelbank t. cz. részvényesei az 1906 márczius hó 28-ik napján, déli 12 órakor a bank helyiségében (V., Nádor-utca 7. sz. a.) tartandó

XXXVII-ik rendes közgyűlésre

ezenel tisztelettel meghívotnak.

NAPIREND:

- 1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése az 1905. üzletévről.
2. Az 1905. évi mérleg megállapítása és a felmentvény megadása.
3. Határozathozatal a tisztá nyereség hovatartására iránt.
4. Az igazgatóság választása.
5. Választás a felügyelő-bizottságba.

A részvények letehetőik:

Budapest: a bank főpénztáránál (V., Nádor-utca 7. sz. a.) és a Magyar Leszámitoló-és Pénzváltóbanknál.
Bécsben: az Union-Banknál.
Párizsban: a Société générale pour favoriser le développement du Commerce et de l'Industrie en France című banknál.

Az igazgatóság.

Alapszabályok kivonata.

23. §. 20 részvény tulajdona 1 szavazatra jogosít.
24. §. Részvényesek, kik szavazó jogokkal élni akarnak, kötelesek a közgyűlés összehívása előtt legalább 8 nappal részvényeiket törvény mellett letéteményezni; a letéteményezés a bank pénztáránál, vagy más, a hirdalokban kijelölt helyeken eszközözendő.
25. §. A szavazó jog személyesen vagy meghatalmazott által gyakorolható. Meghatalmazás csak részvényesnek adható. Testületek, intézetek és kereskedelmi cégek, továbbá nők és kiskorúak a közgyűlésen törvényes képviselőjük által vehetnek részt, ha azok különben részvényesek nem volnának is.
Azoknak, kik szavazó jogukat igazolják, a részvények és az utánok járó szavazatok számának megjelölésével ellátott igazoló jegyek adhatók ki. A részvények a részvényes által sajátkezűleg aláírandó jegyzékbe, számszerű sorrendben és pedig a Magyar Jelzalog-Hitelbanknál egy, minden egyéb letéti helyen két példányban bejegyzendők. A letéti részvényekről törvényt nyer és a részvények annak idején a közgyűlés megtartása után csakis ezen törvény visszaadása mellett fognak neki kiszolgáltatni.
Az 1905. évi mérleg és jelentés 1906 márczius hó 20-tól kezdve a t. cz. részvényesek rendelkezésére áll.

(Utánnyomás nem díjaztatik.)

BRÁZAY FÉLE KÖLNI VIZ

felülmul minden más kölni-víz néven ismert pipere-czikket.

BRÁZAY-SÓSBORSZESZ-SZAPPAN a legkitűnőbb pipere-szappan. BRÁZAY-SÓSBORSZESZ nélkülözhetetlen háziszer.

Melyek a LEGJOBB ANGOL nyelvtnak és segédkönyvek.

Bizonyt. Angol és magyar beszélgetések kézikönyve. Vázsonban 3.20 K
Dallos Gy. Gyakorlati angol nyelvtn. Vázsonkötésben 3.60 K
Gaspey T. Angol nyelvtn. Kötve 3.60 K
Ollendorff. Eredeti angol nyelvtn. Vázsonkötésben 3.60 K
Ranshborough Zs. English readingbook. Magyarazó szavakkal és kérdésekkel. 1.60 K
Yolland dr. Angol olvasókönyv. 1.40 K
Kaphatók Lampel B. könyvkereskedésben (Wodianer F. és Fiai) r. i. Budapesten, Andrassy-ut 21.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, Budapesten, Egyetem-utca 4. szám.

WACHTL ES TARSA BUDAPEST

IV., Eskü-út 6. sz. (Clotild-palota).
Ajánlja dísan felszerelt raktárát fényképezési készülékek és hozzávaló cikkekben.
Az általánososan elismert kitűnő Wellington papírok és lemezek egyedlárusítói.
Arjgyezék díjmentesen.

Dr. Gölis-féle emésztő-por

(1857 óta kereskedelmi cikkk.)

Etrendi szer, kitűnő hatása van a különösen nehezen emészthető ételek földolására, valamint az általános emésztésre és így a test táplálására és erősítésére is. Naponta kétszer használva, evés után egy kávéskanálnyi téve a nyelvre s a szokásos itallal leöblítve, kedvező befolyást gyakorol a hiányos emésztés következtében fellépő jelenségeknél, minők: gyomorégés, nyálkakepződés, székrekedés, aranyeres bántalmak, altesti pangás stb.
Ásványvíz-gyógyomnál mint elő- vagy utókúra, vagy egyidejűleg a gyóymóddal kitűnő hatást fejt ki.

Minden doboznak dr. Gölis pecsétjével és a bejegyzett védjeggyel kell lezárva lenni s mindenkor határozottan dr. Gölis-féle emésztő-por kérendő a vétel alkalmával. Egy nagy doboz ára 2 K 52 fillér, egy kis doboz ára 1 K 68 fillér.

Dr. Gölis-féle egytetemes emésztő-por központi székhelye: Bécs, I., Stefansplatz 6. (Zwetthof). - Főraktár: Török József gyógyszeriára. Budapest, Király-utca 12. és Andrassy-ut 26. szám.

BALASSA-FÉLE VALÓDI ANGOL

Ugorkatej SZÉPÍTŐ-SZER

Teljesen ártalmatlan és a szépség megtartására, ápolására és növelésére minden másnál jobb. - Csak „BALASSA“ névvel valódi. - Egy üveg ára 2 korona.

Minden hölgy kedvence a kellemes illatú és egyszerű hatású UGORKA-SZAPPAN. Ara 1 korona.

Finom arcz biztos védője a fehér, krém és rózsaszinben kapható Balassa-féle PUDER. Ara 2 korona, kis doboz 1.20 korona.
Bájos arczszínt, üdéséget, fiatalaságot kölcsönöz a Balassa-féle UGORKA-CRÉM. Ara 2 korona. Készítő és szétküldési hely:

BALASSA KORNÉL gyógyszeriára, Budapest-Erzsébetfalva.

Postai szétküldés naponta. - Kapható minden nagyobb gyógyszeriárban.

5 frtért
szétküld utánvétel mellett az Orsz. Postóáruház Budapesten, Rottenbiller-u. 4B. I. emelet.
egy férföltönyre 3 méter finom fekete, sötétkék, szürke vagy barna angol gyapjuszövetet.

Csemegeméz
garambóli csizma, ki valóan finom akász vagy hársztrig 5 kgrmos postadobozban bárhova bérmentve 7 kor. 50 fill. Lépcső csemegeméz kgrmosmonként 2 kor. 40 fillér. Szent Lőrincz módosít. Budapest, Daros-tér 4.

Roskopf-rendszer frt 1.50

Svájci Roskopf-rendszer... frt 2.-
Arany-dobblé (aranyhoz hasonló) 2.25
Roskopf-patent 3.50
Ezüst remont. órák 3.-
Kettős fedéllel 4.-
Három erős fedéllel 5.-
Omega-précis. órák 8.50
Maximéter-órák 9.-
Schaffhauser-órák 18.-
Ezüst páncelláncok 1.-
14 kar. ar. y páncellánc 10.-
14 kar. arany órák 8.-
14 kar. arany gyűrűk 2.-

Verseny-ébredtő 19 cm. 1 frt.

Helios-ébredtő frt 1.50
Éjjel világító 1.38
Kettős haranggal 2.-
Ingórák, 71 cm. magasak 3.50
Toronyüléssel 4.50
Zeneiével 3.50
Schwarzwalderi kakukkal 2.50
3 évi írásbeli jóváállással. Szétküldés utánvétel.
Meg nem felelőrt hat hónapon belül a pénz visszaküldetik vagy kicsérése megegyeztetik

MAX BÖHNEL, órák

Wien, IV., Margarethenstr. 38.
Nagy (1000 képes) árjegyzék ingyen és bérmentve.

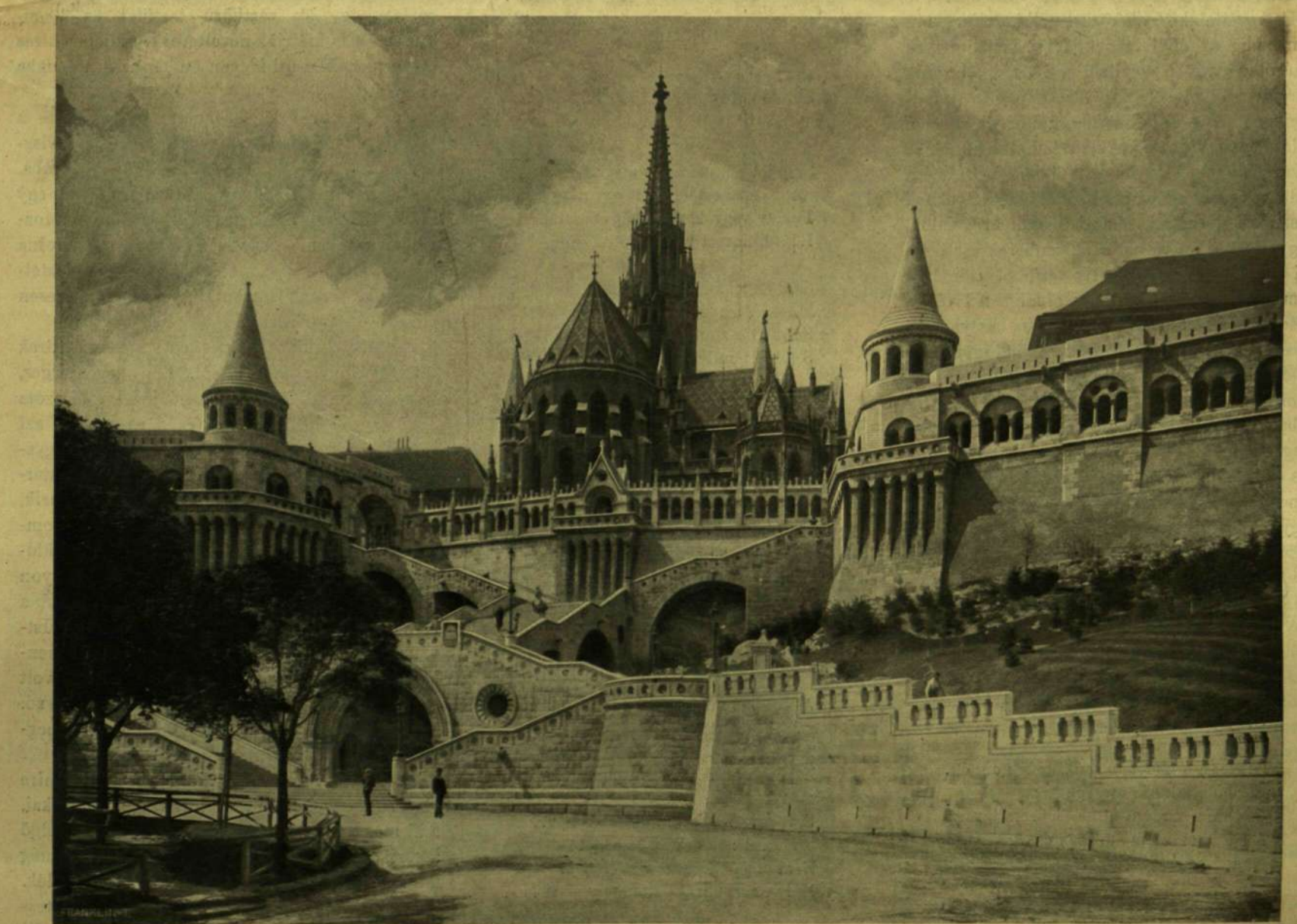

VASÁRNAPI UJSÁG

13. SZ. 1906. (53. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, ÁPRILIS 1.

Szerkesztőségi iroda: IV. Reáltanoda-utca 5. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. Előfizetési feltételek: Egész évre 16 korona. Felévre 8 korona. Negyedévre 4 korona. A Világkronika-val negyedévenként 80 fillérrel több.

A HALÁSZ-BÁSTYA ÉPÍTKEZÉSEI.
NEM MONDHATJA SENKI, hogy ez a mi szép fővárosunk túlságos lassúsággal halad. Sőt ellenkezőleg büszkélkedni szeretünk vele, hogy az európai kontinensen csak Berlin az, mely a fejlődés tempójára nézve vele összehasonlítható, azontúl pedig csak az amerikai városok. És bizonyos tekintetben Berlint is messze maga után hagyja Budapest. A porosz főváros csak kifelé terjed. Új és új városrészek keletkeznek, ezrivel épülnek az új berkaszárnyák, de a város belseje nem, vagy alig változik. Például a sziget, mely legrégibb része a városnak s közvetlenül a királyi palota tőszomszédságában fekszik, ma is olyan, a minő ötven, sőt a minő száz esztendő előtt volt. Zegzugos utcák, szegényes, piszkos házak a város kellő közepén. Mi nálunk pedig nemcsak terjedelemben mutatkozott a fejlődés. A város nemcsak hogy megnőtt, de meg is változott. Nemcsak az történt, hogy beépítettek oly területeket, melyek józantófoldek voltak előbb, hanem lebontottak és újra építettek, szabályoztak és széppé tettek egész városrészeket.
Egy emberi élet bizony nem nagy idő egy ilyen nagy város életében s mégis mekkora változást láttunk fővárosunkban mi is, a kik még nem is vagyunk aggyastánok. Emlékeznünk még a szemétkerakó gödrökre a Duna-soron, ott, a hol most a Hungária-vendéglő áll. Emlékeznünk arra a vigályos akácza erdőskére, mely ott terült el, a hol most az Andrassy-út külső villa-sora vezet s a melynek peremén sorban állottak a szomszéd majorosok trágya-dombjai.

A BUDAVÁRI HALÁSZ-BÁSTYA. — Balogh Bessé fényképe.